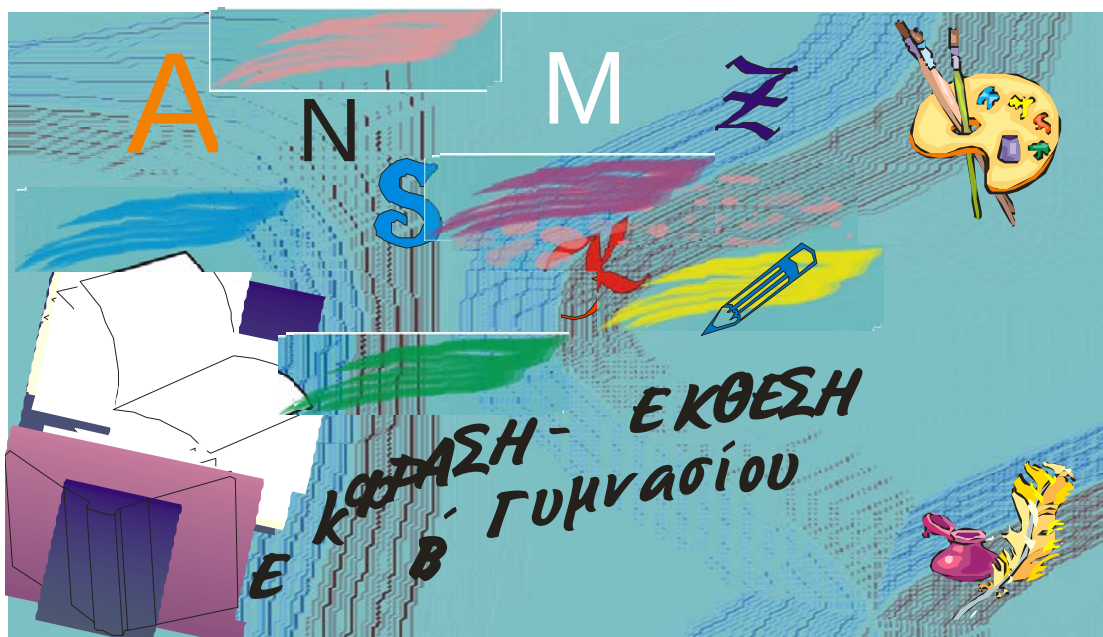

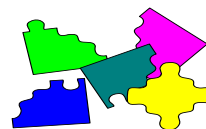

Ενότητα 1^η:
Από τον τόπο μου σ' όλη την Ελλάδα
Ταξίδια, περιηγήσεις, γνωριμία με ανθρώπους, έθιμα

Το τεύχος αυτό περιλαμβάνει τα εξής μέρη:

- Α) το λεξιλόγιο**, σχετικό με το θέμα της ενότητας, καθώς και **λεξιλογικές ασκήσεις**
- Β) πλούσιο γνωστικό υλικό**, από το οποίο μπορείτε να αντλήσετε χρήσιμες πληροφορίες και γνώσεις για την ανάπτυξη εκθέσεων με θέμα σχετικό με τη θεματική μας ενότητα.
- Γ) λογοτεχνικό υλικό**, σχετικό με το θέμα της ενότητας, όπως έχει αποτυπωθεί στο χώρο της λογοτεχνίας
- Δ) θέματα εκθέσεων αναλυμένα σε σχεδιάγραμμα**, αφού προηγηθεί σχηματική κατανόηση του θέματος και οργάνωση των σκέψεων πριν ξεκινήσουμε την ανάπτυξη της έκθεσής μας.
- Ε) κριτήριο αξιολόγησης**, σύμφωνα με το νέο τύπο αξιολόγησης των μαθητών του γυμνασίου στο μάθημα της έκθεσης
- ΣΤ) απαντήσεις** λεξιλογικών ασκήσεων και κριτηρίου αξιολόγησης.

Σε αυτή την ενότητα θα μιλήσουμε για **ταξίδια - περιηγήσεις**.

Α. ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ : ΤΑΞΙΔΙΑ - ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

ΕΝΝΟΙΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΩΝΥΜΑ
τόπος (ο)	περιοχή πατρίδα κράτος(=το σύστημα διακυβέρνησης μιας χώρας) χώρος	τοποθεσία χώρος μέρος
ΟΜΟΡΡΙΖΑ		

ΤΟΠΙΚΟΣ

τοπικισμός(=η τάση ορισμένων ανθρώπων να ενδιαφέρονται αποκλειστικά και μόνο, για τα συμφέροντα του τόπου τους)

ΤΟΠΙΚΙΣΤΗΣ

ΤΟΠΙΚΑ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΤΟΠΟΘΕΤΩ

τοποτηρητής (=πρόσωπο, που έχει εξουσιοδοτηθεί να αντικαθιστά κάποιον, όταν απουσιάζει)

τοπάρχης (=ο διοικητής ενός τόπου)

τοπωνύμιο (=η ονομασία πόλεων, χωριών, συνοικισμών)

(ε)ντόπιος (=αυτός που ζει στον τόπο από τον οποίο κατάγεται)

εντοπίζω (=βρίσκω)

εκτοπίζω (=διώχνω)

μετατοπίζω (=μετακινώ)

ΞΕΡΟΤΟΠΟΣ

βαλτότοπος (=περιοχή με βάλτους)

συντοπίτης (=αυτός, που κατάγεται ή ζει από τον ίδιο τόπο με εμάς)

τοπίο(=η εξοχική τοποθεσία)

Καλό είναι να ξέρεις

- ✓ «Αφήνω κάποιον στον τόπο»: τον σκοτώνω.
- ✓ «Δίνω τόπο στην οργή»: συγκρατώ το θυμό μου.
- «Παπούτσι από τον τόπο σου, και ας είναι μπαλωμένο»: παροιμία, σημαίνει ότι είναι προτιμότερο να παντρεύεται κανείς άνθρωπο από τον τόπο του και όχι ξένο παρά τα όποια μειονεκτήματά του.

ΕΝΝΟΙΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ	ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ	ΣΥΝΩΝΥΜΑ
ταξίδι (το)	η μετακίνηση σε τόπο μακρινό	μτγν. ταξίδιον	αποδημία

ΟΜΟΡΡΙΖΑ

ταξιδεύω

ταξιδιάρικος(ταξιδιάρικη ψυχή: λέγεται για κάποιον, που του αρέσουν τα ταξίδια)

ταξιδιώτης

ταξιδιωτικός(ταξιδιωτικός οδηγός: το έντυπο, που ενημερώνει τους ενδιαφερόμενους για τους προορισμούς, που θέλουν να επισκεφθούν)

καλοτάξιδος

συνταξιδιώτης(αυτός που ταξιδεύει μαζί με κάποιον)

πολυταξιδεμένος(αυτός που έχει ταξιδέψει πολύ στη ζωή του)

ΕΝΝΟΙΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ	ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ
περιήγηση (η)	επίσκεψη κάποιου σε περιοχές που τον ενδιαφέρουν για μελέτη ή απλή γνωριμία	αρχ, περιήγησις

ΟΜΟΡΡΙΖΑ

περιηγητής/τρια(=αυτός που επισκέπτεται διάφορα μέρη για να τα γνωρίσει απλώς ή να τα μελετήσει).

περιηγητικός(=αυτός που αναφέρεται στον περιηγητή ή την περιήγηση).

περιηγούμαι(=επισκέπτομαι διάφορα αξιοθέατα μέρη για γνωριμία ή μελέτη).

ΕΝΝΟΙΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ	ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ
περιδιάβαση (η)	περίπατος, βόλτα χωρίς συγκεκριμένη κατεύθυνση ή προορισμό που γίνεται για την ευχαρίστηση κάποιου.	ρ. περιδιαβάω

ΟΜΟΡΡΙΖΑ

περιδιαβάω(=περπατώ αργά χωρίς συγκεκριμένη κατεύθυνση ή προορισμό, κοιτώντας γύρω γύρω μου για να ξεκουράσω το μυαλό μου ή να περάσω ευχάριστα την ώρα μου).

περιδιαβαίνω(=περιδιαβάω).

ΕΝΝΟΙΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ	ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ
περιοδεία (η)	το να πηγαίνει κανείς από τόπο σε τόπο για ορισμένο σκοπό, π.χ. προεκλογική περιοδεία.	ρ. περιοδεύω, περί + οδεύω (προχωρώ προς κάποια κατεύθυνση)

ΟΜΟΡΡΙΖΑ

περιοδευση(=το να περιοδεύει κανείς, περιοδεία)

περιοδεύω(=επισκέπτομαι διαδοχικά διάφορους τόπους για ορισμένο σκοπό)

ΕΝΝΟΙΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ	ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ
τουρισμός (ο)	η προσωρινή μετακίνηση ανθρώπων από τόπο σε τόπο που μένουν μόνιμα σε άλλους τόπους στη χώρα τους ή το εξωτερικό, με σκοπό να επισκεφτούν μέρη που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τις φυσικές τους ομορφιές, τα ιστορικά τους μνημεία, κ.ά	γαλλ. tourisme

ΟΜΟΡΡΙΖΑ

τουρίστας/στρια(=άνθρωπος που μετακινείται από τον τόπο του και ταξιδεύει σε άλλα μέρη, για να ψυχαγωγηθεί ή και να μορφωθεί)

τουριστικός(=που αναφέρεται στον τουρισμό, σχετίζεται με τους τουρίστες).

ΕΝΝΟΙΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ	ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ
ξεναγώ	οδηγώ τους ξένους δείχνοντάς τους τα αξιοθέατα ενός τόπου και δίνοντάς τους πληροφορίες για θέματα και πράγματα της χώρας που επισκέπτονται.	αρχ. ξεναγώ, ξένος + ἄγω

ΟΜΟΡΡΙΖΑ

ξενάγηση(=το να ξεναγεί κανείς τους ξένους, να τους κατατοπίζει για τα αξιοθέατα ενός τόπου ή ενός χώρου).

ξεναγός(=το πρόσωπο, ο επαγγελματίας που αναλαμβάνει να οδηγήσει τους ξένους στα αξιοθέατα ενός τόπου ή ενός χώρου).

ΕΝΝΟΙΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ	ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ
φιλοξενία (η)	υποδοχή στο σπίτι και περιποίηση ατόμων που δεν ανήκουν στην οικογένεια(καλεσμένων ή γενικά ξένων).	φίλος + ξένος

ΟΜΟΡΡΙΖΑ

φιλόξενος-η-ο(=αυτός που υποδέχεται με εγκαρδιότητα και περιποιείται τους ξένους επισκέπτες στο σπίτι του)

φιλοξενώ(= υποδέχομαι και περιποιούμαι ξένους και γενικότερα ταξιδιώτες).

↳ Μάθε κι αυτό!

Ας δούμε πώς μπορούμε να ταξι-
δέψουμε; Ποια είναι τα μέσα συ-
γκοινωνίας, με τα οποία πραγμα-
τοποιούμε τα ταξίδια μας.

Οδική συγκοινωνία

Τα πιο γνωστά είδη λεωφορείων είναι :

- **αστικό λεωφορείο** = εκτελεί δρομολόγια μέσα στην πόλη (από τη μια περιοχή της πόλης στην άλλη)
- **υπεραστικό λεωφορείο** = εκτελεί δρομολόγια από την πόλη ενός νομού σε μια πόλη άλλου νομού.
- **τουριστικό λεωφορείο** = μεταφέρει τουρίστες σε κάποιο μέρος με αξιοθέατα όπου και ξεναγούνται (χρησιμοποιείται και η ξένη λέξη **πούλμαν**).
- **διαστημικό λεωφορείο** = το διαστημόπλοιο που μεταφέρει αστροναύτες και κάνει ένα συγκεκριμένο δρομολόγιο στο διάστημα

Λεξιλόγιο σχετικό με την οδική συγκοινωνία: λεωφορείο, αφετηρία, στάση, τέρμα, οδηγός, εισιτήριο, ελεγκτής, αστική - υπεραστική ζώνη.

Μέσα σταθερής τροχιάς και Σιδηρόδρομος

- **τραμ** = όχημα που κινείται με ηλεκτρισμό επάνω σε σιδηροτροχιές (ράγες) στο κατάστρωμα του δρόμου και που εκτελεί αστικές συγκοινωνίες < αγγλικό tram
- **τρόλεϊ** = λεωφορείο που κινείται με ηλεκτρισμό, τον οποίο παίρνει με δύο κεραίες από εναέρια σύρματα και που το χρησιμοποιούν στις αστικές συγκοινωνίες
- **σιδηρόδρομος** = χερσαίο συγκοινωνιακό και μεταφορικό μέσο που αποτελείται από βαγόνια τα οποία κινούνται πάνω σε μια διαδρομή από σιδηροτροχιές < σίδηρος + δρόμος

Υπάρχουν πολλά είδη σιδηροδρόμων που δημιουργήθηκαν για να καλύψουν ειδικές ανάγκες, όπως :

οδοντωτός σιδηρόδρομος: κατασκευάζεται σε τμήματα εδάφους με πολύ ισχυρή κλίση και αποτελείται, ουσιαστικά, από γραμμή τριών σιδηροτροχιών, δύο εξωτερι-

κών και μιας τρίτης ενδιάμεσης που είναι οδοντωτή. Μοναδική γραμμή στην Ελλάδα με οδοντωτά τμήματα είναι η γραμμή που συνδέει το Διακοφτό με τα Καλάβρυτα. Έχει συνολικό μήκος 2,2 χιλιόμετρα και πλάτος μόλις 75 εκατοστά !

- **υπόγειος σιδηρόδρομος** ή **μετρό**: υπόγειος ηλεκτρικός σιδηρόδρομος < γαλλικό metro(politain)
- **ηλεκτρικός σιδηρόδρομος**: κινείται με ηλεκτρισμό και εξυπηρετεί κυρίως τις μεγάλες πόλεις, γιατί καλύπτει μεγάλες αποστάσεις.
- **κλινάμαξα**: Βαγόνι τρένου με κρεβάτια για τους ταξιδιώτες < κλίνη (= κρεβάτι) + άμαξα

Λεξιλόγιο σχετικό με το σιδηρόδρομο:

Αμαξοστοιχία: σειρά ενωμένων βαγονιών που τα τραβά μηχανή < άμαξα + (αρχαίο) στοίχος. Μια αμαξοστοιχία τρένου μπορεί να είναι α) κοινή, β) ταχεία και γ) υπερταχεία. Τα ονόματα αυτά δείχνουν πόσο γρήγορα κινείται η συγκεκριμένη αμαξοστοιχία, αλλά και πόσο συχνά κάνει στάσεις μέχρι να φτάσει στον προορισμό της. Στην Ελλάδα «υπερταχεία» ονομάζουμε την αμαξοστοιχία Intercity του ΟΣΕ.

εκτροχιασμός: όταν μια αμαξοστοιχία βγαίνει από την πορεία και τις σιδηροτροχιές, < εκτροχιασ - μός

μηχανοδηγός: μηχανικός που χειρίζεται ή παρακολουθεί κάποια μηχανή, ιδίως σιδηροδρόμου < μηχανή + οδηγός

Πρόσεξε ότι η λέξη **τρένο** χρησιμοποιείται και με την έννοια του σιδηρόδρομου και της αμαξοστοιχίας

Θαλάσσια συγκοινωνία

πλοίο: πλωτό σκάφος μεγάλης χωρητικότητας που μεταφέρει φορτίο ή επιβάτες < αρχαίο πλοῖον .

Μερικά είδη πλοίων είναι :

- ❖ **το αλιευτικό**: το πλοίο που είναι κατάλληλο για αλιεία, για ψάρεμα
- ❖ **το ατμόπλοιο**: το πλοίο που κινείται με ατμό (χρησιμοποιήθηκε κυρίως το 19^ο αιώνα για ταξίδια στα μεγάλα ποτάμια της Ευρώπης και της Αμερικής)
- ❖ **το βενζινόπλοιο**: το πλοίο που κινείται με βενζινοκινητήρα
- ❖ **το ιστιοφόρο**: το πλοίο που έχει πανιά και κινείται με τη βοήθεια του ανέμου (ιστιοφόρα ήταν τα πλοία από την αρχαιότητα ως το 19^ο αιώνα)

- ❖ **το κρουαζιερόπλοιο** : το πλοίο που μεταφέρει επιβάτες, κυρίως τουρίστες, που χρησιμοποιείται για κρουαζιέρες, δηλαδή, ταξίδια αναψυχής που γίνονται με πλοίο
- ❖ **το ναυαγοσωστικό** : πλοίο ειδικά κατασκευασμένο και εφοδιασμένο για τη διάσωση πλοίων που κινδυνεύουν ή ναυαγών
- ❖ **το οχηματαγωγό** : πλοίο ειδικά διαμορφωμένο ώστε να μεταφέρει οχήματα
- ❖ **το παγοθραυστικό** : πλοίο που χρησιμοποιείται για το άνοιγμα δρόμου μέσα σε παγωμένες θάλασσες και λιμάνια (σπάει τον πάγο, καθώς έρχεται σε επαφή μαζί του, προκαλώντας ανοίγματα λίγο μεγαλύτερα από το πλάτος του πλοίου)
- ❖ **το πετρελαιοφόρο ή τάνκερ** : μεγάλο πλοίο ειδικά κατασκευασμένο ώστε να μεταφέρει πετρέλαιο
- ❖ **το ρυμουλκό** : το πλοίο που σέρνει ένα άλλο πλοίο που έχει πάθει βλάβη.
- ❖ **το υπερωκεάνιο** : μεγάλο πλοίο που εκτελεί μακρινά ταξίδια διασχίζοντας τους ωκεανούς
- ❖ **το φαλαινοθηρικό** : το μεγάλο αλιευτικό σκάφος με κατάλληλο εξοπλισμό για το κυνήγι φάλαινας.
- ❖ **το φέρι μποτ** : πλοίο ειδικά κατασκευασμένο για τη μεταφορά επιβατών και οχημάτων σε κοντινά συνήθως δρομολόγια. Αλλιώς λέγεται **πορθμείο**.

Λεξιλόγιο σχετικό με το πλοίο

λιμάνι, άγκυρα, πλώρη, κατάστρωμα, προκυμαία, ναύτης, ναυτικό μίλι

καθελκύω (για καινούριο καρά-βι) ρίχνω στη θάλασσα για το πρώτο ταξίδι αρχ. κα-θέλκω < κατά + ἔλκω (= τραβώ)

(ο) περίπλους Το ταξίδι γύρω από τις ακτές αρχ. περί + πλους (= θαλάσσιο ταξίδι, εκστρατεία)

ναυπηγώ Κατασκευάζω πλωτό μέσο. αρχ. ναυπηγέω -ῶ

προσορμίζω Οδηγώ πλοίο στο λιμάνι // συνήθως παθητικό προσορμίζομαι = (για πλοίο) μπαίνω σε λιμάνι

Αεροπορική συγκοινωνία

Αεροδρόμιο Τόπος κατάλληλα διαμορφωμένος και με ειδικές εγκαταστάσεις για την προσγείωση, παραμονή και την απογείωση των αεροπλάνων. αέρ + ο + δρόμ -ιο

Αερολιμένας Το αεροδρόμιο αερ + ο + λιμέν (= λιμάνι) + ας

Αεροπλάνο Συσκευή μπορεί να ανυψώνεται και να πετά στον αέρα. γαλλ. aeroplane

Ορισμένα είδη αεροπλάνων είναι :

- **το υδροπλάνο** = τύπος αεροπλάνου που αντί για τροχούς έχει πλωτήρες, ώστε να προσθαλασσώνεται και να αποθαλασσώνεται.
- **το αεριωθούμενο** = τύπος ταχύτατου αεροπλάνου που κινείται με την εκτόξευση αερίων από τον κινητήρα. Η ονομασία που χρησιμοποιείται διεθνώς γι' αυτόν τον τύπο είναι **τζετ**.
- **το υπερηχητικό** = τύπος αεροπλάνου που η ταχύτητά του είναι μεγαλύτερη από εκείνη του ήχου (340 μέτρα το δευτερόλεπτο ή 1220 χιλιόμετρα την ώρα). Συνήθως χρησιμοποιούνται στην πολεμική αεροπορία (είναι καταδιωκτικά), αλλά σήμερα υπάρχουν και επιβατικά που εκτελούν μακρινά κυρίως δρομολόγια.
- **το μεταγωγικό** = αεροπλάνο κατάλληλο για μεταφορές.

Λεξιλόγιο σχετικά με το αεροπλάνο:

αεροσυνοδός, κυβερνήτης, πλήρωμα, πτήση, πόδια, διαβατήριο

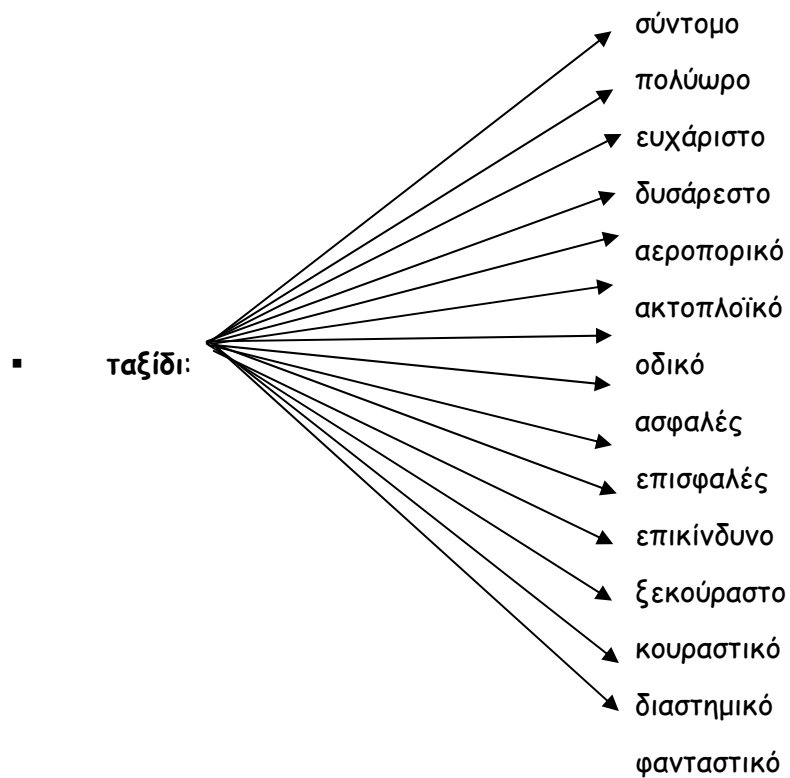
απογείωση Απομάκρυνση από τη γη, ανύψωση στον αέρα < αρχαίο απόγει(ος) + ω + σις/ση

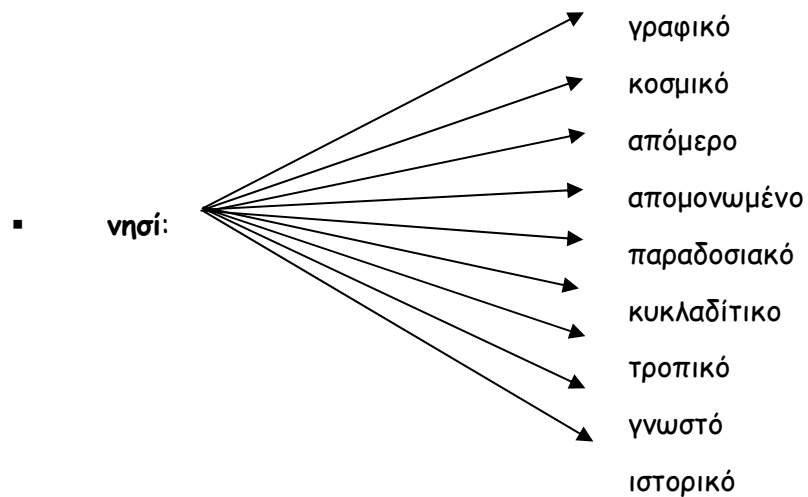
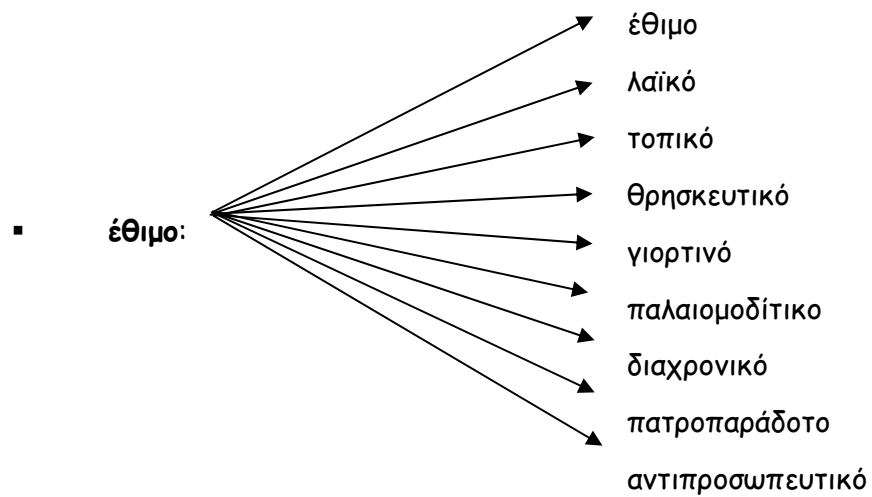
προσγείωση Κάθοδος αεροσκάφους στη γη, προσεδάφιση < αρχαίο πρόσγει(ος) + ω + σις/ση

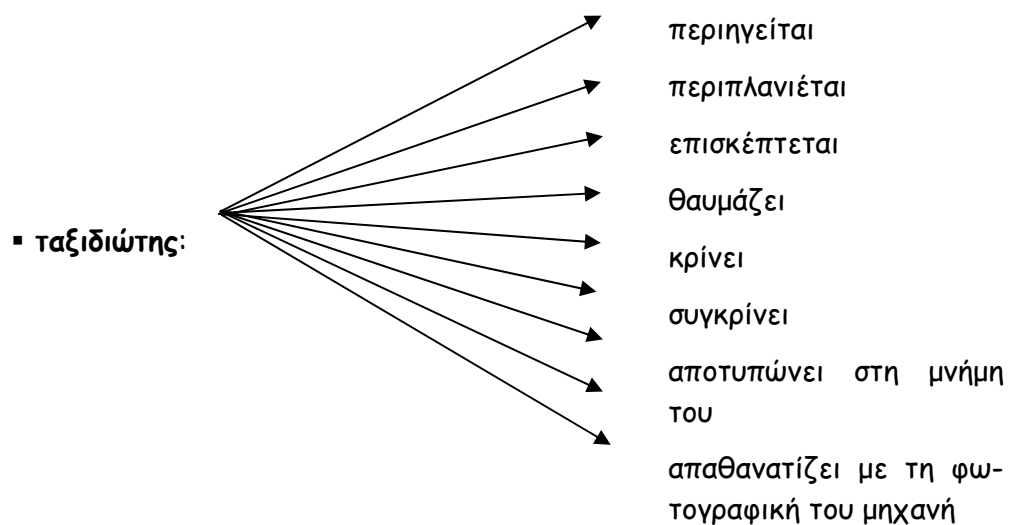
Παιδιά, εδώ θα δούμε λεκτικά και ρηματικά σύνολα, δηλαδή, λέξεις (ουσιαστικά, επίθετα, ρήματα) από τη θεματική μας ενότητα, που θα σας βοηθήσουν να εμπλουτίσετε το λεξιλόγιό σας και να χρησιμοποιείτε τις λέξεις με περισσότερη σαφήνεια και ακρίβεια. Ας απολαύσουμε, λοιπόν, το όμορφο παιχνίδι της γλώσσας μας.

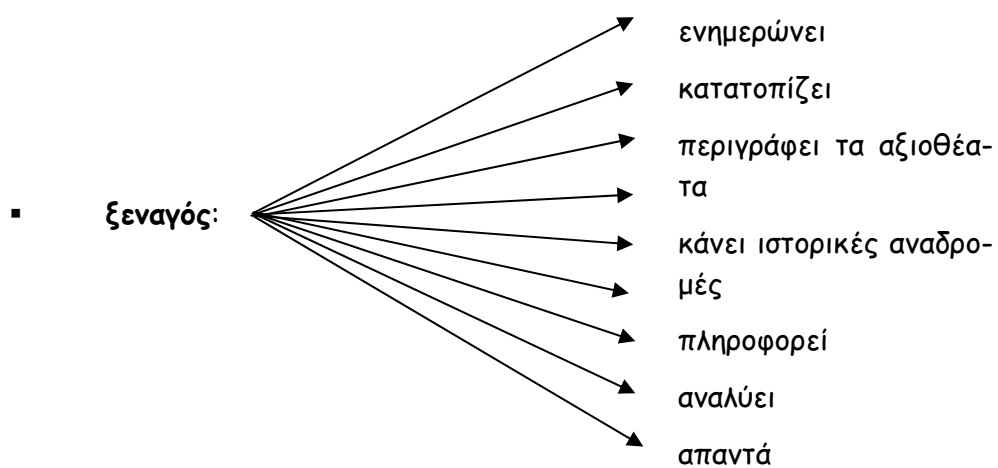
Λεκτικά σύνολα

Ρηματικά σύνολα

Ασκήσεις**Λεξιλογικές**

1. Να γράψετε τα συνώνυμα των παρακάτω εννοιών:

ταξίδι =

τόπος =

έθιμο =

τηρώ =

επιβάτης =

2. Να γράψετε τα αντώνυμα των παρακάτω εννοιών:

άφιξη

αποβίβαση

είσοδος

προσγείωση

ξηρά

3. Να κάνετε τις παρακάτω αντιστοιχίσεις ενώνοντας τα κατάλληλα επίθετα με τα αντίστοιχα ουσιαστικά.

ταξιδιωτικός

ψυχή

ταξιδιάρικη

προσγείωση

ομαλή

οδηγός

ακριβό

προορισμός

μακρινός

εισιτήριο

4. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων επιλέγοντας τη σωστή από τις λέξεις των παρενθέσεων.

1. Πλήρωσε το (υπόλοιπο, αντίτιμο) του εισιτηρίου και (αποβιβάστηκε, επιβιβάστηκε).

2. Πρόλαβε το τρένο, λίγο πριν την (αναχώρησή, άφιξή) του.

3. Η (αρχή, αφετηρία) του λεωφορείου βρίσκεται λίγα χιλιόμετρα πιο κάτω.

4. Οι επιβάτες του αεροπλάνου ήταν (δεμένοι, προσδεδεμένοι) σε όλη τη διάρκεια της (πορείας, πτήσης).
5. Τους έδειξε τις (εισόδους, εξόδους) κινδύνου του αεροπλάνου.

5. Πώς λέγεται:

- α) αυτός που ταξιδεύει με σκοπό να γνωρίσει, να δει και να θαυμάσει όσα ενδιαφέροντα υπάρχουν σε έναν τόπο
- β) ο επαγγελματίας που οδηγεί τους τουρίστες και τους ενημερώνει
- γ) ο μεγάλος θαυμασμός, η αγάπη προς καθετί το ξένο αλλά και η άκριτη μίμησή του;

6. Πώς λέγεται αλλιώς:

- το αεροδρόμιο;
- η αμαξοστοιχία;
- το πλοίο;
- ο σοφέρ του ταξί;

7. Να συμπληρώσετε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με την κατάλληλη κάθε φορά λέξη από την αντίστοιχη στήλη.

1. Μετά από μια κατατοπιστική στα αξιοθέατα της περιοχής, επιστρέψαμε στο ξενοδοχείο.

ξενάγηση / ενημέρωση

2. Κατέγραψε την εντύπωσή του από το του στους Άγιους Τόπους.

ταξίδι / οδοιπορικό

3. στο χώρο χωρίς να κοιτάζουμε κάτω

περιπλανηθήκαμε / πειριγηθήκαμε

4. Χρειάζεται να έχεις , για να ταξιδέψεις στο εξωτερικό.

εισιτήριο / διαβατήριο

5. Πήγαμε σε ένα σημείο, όπου δεν υπήρχε πρόσβαση με το αυτοκίνητο

διάβαση / πρόσβαση

8. Ποιες από τις παρακάτω δεν ανήκουν στην ίδια οικογένεια λέξεων;

ταξίδι, ξεναγός, ταξιδιωτικός, πολυταξιδεμένος, μεταφορά, προορισμός, καλοτάξιδος.

Συμπληρώστε την παρακάτω ακροστιχίδα

1. Τ----
2. Α-----
3. Ξ-----
4. Ι-----
5. Δ-----
6. Ε-----
7. Υ-----
8. Ω--

1. Αλλιώς η περιοχή (ουσιαστικό, αρσενικό, ο).
2. Αλλιώς το αεροσκάφος (ουσιαστικό, ουδέτερο, το).
3. Πρόσωπο που να αναλαμβάνει να οδηγήσει ξένους στα αξιοθέατα ενός τόπου.
4. Ιδιαίτερος τρόπος ομιλίας και προφοράς σε κάποιο τόπο.
5. Δημόσιο έγγραφο με το οποίο χορηγείται η άδεια διάβασης των συνόρων μιας χώρας.
6. Πρόσωπο που μετακινείται με μέσο συγκοινωνίας.
7. Μεγάλο επιβατηγό πλοίο που ταξιδεύει στους ωκεανούς
8. Αλλιώς η στιγμή π.χ. της αναχώρησης (ουσιαστικό, θηλυκό, η).

Οι λύσεις των ασκήσεων του Λεξιλογίου βρίσκονται στο τέλος του τεύχους στη σελίδα 63, για να ελέγξετε αν απαντήσατε σωστά ή λάθος.

B) Γνωστικό υλικό

Παιδιά, στο μέρος αυτό παραθέτουμε γνωστικό υλικό γύρω από τη θεματική ενότητα: «Από τον τόπο μου σε όλη την Ελλάδα». Η ανάγνωσή του θα σας βοηθήσει να εμπλουτίσετε τις ιδέες σας, να εφοδιαστείτε, δηλαδή, με το απαραίτητο πληροφοριακό υλικό, προκειμένου να μπορέσετε να ανταπεξέλθετε σε κάθε θέμα, που θα σας ζητηθεί σχετικό με τις παραπάνω έννοιες.

Τα ελληνικά νησιά

Τα νησιά αποτελούν το κύριο μορφολογικό γνώρισμα του ελληνικού χώρου και συστατικό τμήμα του πολιτισμού και της παράδοσης της χώρας. Η ελληνική επικράτεια περιλαμβάνει **6.000 νησιά** και **νησίδες** διάσπαρτα στα πελάγη του **Αιγαίου** και του **Ιονίου**, μοναδικό φαινόμενο στην ευρωπαϊκή ήπειρο, εκ των οποίων μόνο τα 227 είναι κατοικημένα.

Το ελληνικό αρχιπέλαγος έχει 7.500 χλμ. ακτών -από τα συνολικώς 16.000 χλμ. που διαθέτει η χώρα- που παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλομορφία: **παραλίες** με μήκος πολλών χιλιομέτρων, μικροί **κόλποι** και **ορμίσκοι**, αμμώδεις **παραλίες** με αμμοθίνες, βοτσαλωτές **ακτές**, παράκτιες **σπηλιές** με απόκρημνα **βράχια** και με τη χαρακτηριστική **σκούρα άμμο** των **ηφαιστιογενών εδαφών**, παράκτιοι **υγρότοποι**. Επιπλέον, καθώς στα νησιά αυτά αναπτύχθηκαν μερικοί από τους **παλαιότερους ευρωπαϊκούς πολιτισμούς** (Κυκλαδικός, Μινωικός κ.λπ.), διαθέτουν μοναδικούς **αρχαιολογικούς χώρους**, ξεχωριστή **αρχιτεκτονική κληρονομιά** και **γοητευτικές τοπικές παραδόσεις** ενός πολύχρονου και πολυπρόσωπου πολιτισμού. Τα στοιχεία αυτά σε συνδυασμό με το **εξαιρετικό κλίμα**, την **ασφάλεια των ελληνικών θαλασσών** και τις **μικρές αποστάσεις** μεταξύ **λιμανιών** και **ακτών**, έχουν κάνει τα **ελληνικά νησιά διάσημα** και **εξαιρετικά δημοφιλή** στους **Έλληνες** και **ξένους** επισκέπτες.

Τα περισσότερα νησιά βρίσκονται στο χώρο του **Αιγαίου πελάγους** και χωρίζονται σε επτά συμπλέγματα (από βορρά προς νότο):

- **Νησιά Βορειοανατολικού Αιγαίου:** Άγιος Ευστράτιος, Θάσος, Ικαρία, Λέσβος, Λήμνος, Οινούσες, Σάμος, Σαμοθράκη, Χίος, Ψαρά

Μυτιλήνη

Λήμνος

- **Σποράδες:** Αλόνησος, Σκιάθος, Σκόπελος, Σκύρος.

Σκιάθος**Σκόπελος**

- **Εύβοια**
- **Νησιά Αργοσαρωνικού κόλπου:** Αγκίστρι, Αίγινα, Πόρος, Σαλαμίνα, Σπέτσες, Ύδρα και η παραθαλάσσια περιοχή των Μεθάνων.

Ύδρα**Σπέτσες**

- **Κυκλάδες:** Σύμπλεγμα 56 νησιών με κυριότερα τα Αμοργός, Ανάφη, Άνδρος, Αντίπαρος, Δήλος, Ίος, Τζια, Κίμωλος, Κύθνος, Μήλος, Μύκονος, Νάξος, Πάρος, Σαντορίνη, Σέριφος, Σίκινος, Σίφνος, Σύρος, Τήνος, Φολέγανδρος και τις «Μικρές Κυκλάδες», που αποτελούνται από τα νησιά Δονούσα, Ηρακλειά, Κουφονήσια και Σχοινούσα.

Πάρος**Σαντορίνη**

- **Δωδεκάνησα:** Αστυπάλαια, Κάλυμνος, Κάρπαθος, Κάσος, Καστελόριζο, Κως, Λειψοί, Λέρος, Νίσυρος, Πάτμος, Ρόδος, Σύμη, Τήλος, Χάλκη.

Ρόδος

Πάτμος

- **Κρήτη**

Στο **Ιόνιο Πέλαγος** βρίσκεται ένα και μοναδικό νησιωτικό σύμπλεγμα:

- **Ιόνια νησιά:** Ζάκυνθος, Ιθάκη, Κέρκυρα, Κεφαλλονιά, Λευκάδα, Παξοί, Αντίπαξοι, Ερεϊκούσα, Μαθράκι, Μεγανήσι, Οθωνοί, Στροφάδες. Τα νησιά αυτά, μαζί με τα Κύθηρα, που όμως βρίσκονται απέναντι από τη νότια Πελοπόννησο (Λακωνία), καθώς και τα γειτονικά τους Αντικύθηρα αποτελούν τα *Επτάνησα*.

Ζάκυνθος

Κεφαλονιά

Εκτός νησιωτικών συμπλεγμάτων, αλλά με απaráμιλλες φυσικές ομορφίες, είναι τα νησιά Γαύδος (νότια της Κρήτης), Ελαφώνησος (στον Λακωνικό κόλπο) και Τριζόνια (στον Κορινθιακό κόλπο).

(Το υλικό και οι φωτογραφίες αντλήθηκαν από τις εξής ηλεκτρονικές διευθύνσεις:
<http://www.gnto.gr>, <http://www.aegean.gr>, <http://www.holiday.gr>,
<http://www.united-hellas.com>, <http://www.windmillstravel.com>,
<http://www.hellogreece.gr>).

Μαθαίνω για τα μεταφορικά μέσα

ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

(ιστορία)

Αεροπλάνο, ονομάζεται η συσκευή που είναι βαρύτερη από τον αέρα και έχει τη δυνατότητα να πετάει με δική της δύναμη. Από τότε που ο άνθρωπος εμφανίστηκε στη γη ονειρευόταν να πετάξει σαν τα πουλιά. Πολλές αρχαίες θρησκείες έδιναν αυτή την ικανότητα στους θεούς τους και τους απεικόνιζαν να πετούν στον ουρανό. Οι θεότητες των αρχαίων Αιγυπτίων και Ελλήνων πετούσαν στον αέρα χωρίς να έχουν φτερά ή φορούσαν μόνο φτερωτά πέδιλα. Τα σεραφεΐμ και τα χερουβίμ των Εβραίων είχαν φτερά και στην αρχαία Κίνα και την Ινδία είναι πολύ συχνές οι απεικονίσεις φτερωτών ανθρώπων. Ο γνωστότερος μύθος για πτήση των ανθρώπων είναι αυτός του Ίκαρου που πέταξε στον αέρα με φτερά κατασκευασμένα από τον πατέρα του το Δαίδαλο.

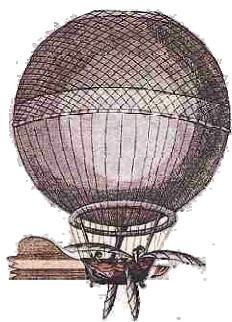
Στην προσπάθεια του ο άνθρωπος να πετάξει, άρχισε να μελετά την πτήση των πουλιών. Έπειτα από έρευνες και πειράματα εκατοντάδων ετών, προσπάθησε να κατασκευάσει μια πτητική συσκευή, το **ορνιθόπτερο**. Η συσκευή αυτή αν και φαινόταν πραγματοποιήσιμη, **δεν κατασκευάστηκε ποτέ** γιατί παρουσιάστηκαν πολλές δυσκολίες στην πράξη. Η απαίτηση για πολύ γερή και ταυτόχρονα πολύ ελαφριά κατασκευή που να μπορεί να κινηθεί με τη μυϊκή δύναμη του ανθρώπου έκανε την κατασκευή αδύνατη.

Η πρώτη σοβαρή απόπειρα για την ανάλυση της πτήσης έγινε από τον **Αριστοτέλη** στο έργο του «Φυσικά», τον 4^ο αιώνα π.Χ. Σύμφωνα με τις αντιλήψεις του Αριστοτέλη, ένα σώμα που κινείται στον αέρα βρίσκεται συνέχεια κάτω από την επίδραση μιας δύναμης η οποία διατηρεί την πτήση και όταν σταματήσει να δρα, σταματάει και η πτήση. Η θεωρία αυτή αποδείχθηκε **λανθασμένη** είκοσι αιώνες αργότερα από το **Νεύτωνα**, ο οποίος απέδειξε ότι ένα σώμα συνεχίζει την κίνηση του μέχρι να εφαρμοστεί μια αντίθετη δύναμη και να το σταματήσει.

Τον 15^ο αιώνα ο **Λεονάρντο ντα Βίντσι** προσπάθησε να στηρίξει θεωρητικά τη δυνατότητα κατασκευής πτητικών μηχανών, μελετώντας προσεκτικά την πτήση των πουλιών. Ο ντα Βίντσι απορρίπτοντας την κεντρική ιδέα της θεωρίας του Αριστοτέλη, υποστήριξε ότι ο **αέρας αντιτίθεται στην πτήση**. Ξεκινώντας όμως από την σωστή αυτή άποψη, διατύπωσε τη **λανθασμένη** θεωρία ότι η κίνηση των φτερών των πουλιών δημιουργεί συμπίεση του αέρα από την κάτω μεριά τους. Έτσι, η πτήση των πουλιών είναι δυνατή γιατί μπορούν να στηρίζονται πάνω στις συμπυκνώσεις του αέρα και να πετούν. Μετά από πειράματα κατέληξε και στο πολύ σωστό συμπέρασμα ότι υπάρχει σχέση ανάμεσα στο τετράγωνο του βάρους που πρόκειται να

πετάξει και του κυκλικού μήκους του φτερού της πτητικής μηχανής. Έτσι υπολόγισε ότι για να πετάξει ένας άνθρωπος χρειάζεται φτερά μήκους περίπου 12 μέτρων. Σχεδίασε και κατασκεύασε πολλά πρότυπα πτητικών μηχανών που καμία δυστυχώς για αυτόν δεν είχε επιτυχία.

Το τέλος στην ιστορία αυτή δόθηκε από τους επιστήμονες Μπoreλί και Γκούκ, οι οποίοι απέδειξαν ότι η πτήση του ανθρώπου δεν είναι δυνατή μόνο με τη δική του μυϊκή δύναμη. Από τότε (περίπου γύρω στο 1700μ.χ.) ο άνθρωπος προσπάθησε να ανακαλύψει μια μηχανή που να πετάει με δική της δύναμη. Την εποχή εκείνη δεν είχαν ανακαλυφθεί ακόμα οι μηχανές, οπότε οι έρευνες στράφηκαν προς τα ανεμοπλάνα. Από το 1670 μέχρι το 1780 έγιναν πάρα πολλά αποτυχημένα πειράματα για την κατασκευή ενός ανεμοπλάνου, αλλά μετά την ανακάλυψη του αερόστατου το 1783 οι έρευνες στράφηκαν ολοκληρωτικά προς αυτή την κατεύθυνση. Μέσα στα επόμενα 120 χρόνια το αερόστατο γνώρισε τεράστια εξέλιξη και αποδοχή σαν τη λύση του προβλήματος της πτήσης του ανθρώπου.

Τα αερόστατα όμως στηρίζονταν στον αέρα στατικά, σαν σώματα ελαφρύτερα από τον αέρα σύμφωνα με την αρχή του Αρχιμήδη για την άνωση των σωμάτων. Η στήριξη όμως ενός σώματος βαρύτερου από τον αέρα μπορεί να γίνει σύμφωνα με τους νόμους της αεροδυναμικής και αυτό ήταν το μεγαλύτερο πρόβλημα που έπρεπε να λυθεί. Την περίοδο 1799-1810 ο βαρώνος Καίυλεϋ, έβαλε τις βάσεις της αεροδυναμικής και ήταν ο πραγματικός εφευρέτης του σύγχρονου αεροπλάνου. Η πρώτη βαρύτερη από τον αέρα μηχανή σχεδιάστηκε το 1842 από τον Χένσον, αλλά δεν κατάφερε να πετάξει ποτέ.

Οι μηχανές που πέταξαν πραγματικά ήταν οι εξής:

- ο Το 1870 ο Πενώ κατασκεύασε μια μηχανή που την ονόμασε «πλανοφόρο». Αυτή η μηχανή πέταξε σε απόσταση 40 μέτρων μέσα σε 11 δευτερόλεπτα.
- ο Το 1879 ο Τατέν κατασκεύασε μικρό αεροπλάνο βάρους που πετούσε με πεπιεσμένο αέρα.
- ο Το 1881 ο Μοζάϊσκι κατασκεύασε αεροπλάνο που είχε πέντε βασικά μέρη: σώμα, σταθερό φτερό, κινητήρα με έλικα, ουρά και σύστημα προσγείωσης.
- ο Το 1884 ο Μαξίμ έκανε δοκιμή αεροπλάνου με ατμομηχανή, το οποίο δεν πέταξε γιατί έπαθε ζημιά η μηχανή.
- ο Το 1896 ο Λάνγκλεϋ κατασκεύασε αεροπλάνο με μικρή ατμομηχανή που πέταξε για 1600 μέτρα.
- ο Το 1903 οι αδελφοί Ράιτ τοποθετούν μια μηχανή εσωτερικής καύσης ισχύος 16 ίππων από αυτοκίνητο στο δικό τους αεροπλάνο και κατάφεραν να πετάξουν για 260 μέτρα. Το σύγχρονο αεροπλάνο είχε γεννηθεί

(<http://www.tallos.gr/library>).

ΚΑΡΑΒΙ

Το καράβι είναι το **πλωτό συγκοινωνιακό μέσο**, το **σκάφος**, με το οποίο **πλέουμε στη θάλασσα**. Υπήρχε μια πανάρχαια εποχή στην ιστορία του ανθρώπου που η **θάλασσα** και γενικά κάθε εκτεταμένη υδάτινη επιφάνεια ήταν **απροσπέλαστη** και μεγάλο εμπόδιο στις συγκοινωνίες. **Δε χρειάστηκε παρά η εφεύρεση του καραβιού και τότε ο άνθρωπος κατάφερε να δαμάσει το υδάτινο στοιχείο.**

Τα **υπέρ του καραβιού για τον άνθρωπο** είναι :

- A. Η μετακίνηση των ανθρώπων από ένα μέρος σε ένα άλλο.**
- B. Η μεταφορά των προϊόντων**
- Γ. Η μεταφορά των καυσίμων**

Τα **κατά του καραβιού** είναι :

- A. Η μόλυνση της θάλασσας από τα απόβλητα των καραβιών που ρέουν προς αυτή.**
- B. Η μόλυνση της ατμόσφαιρας από τον καπνό των φουγάρων. Αυτά αντιμετωπίζονται από τον άνθρωπο βάζοντας φάρμακα στα απόβλητα πριν αυτά πέσουν στη θάλασσα και φίλτρα στα φουγάρα που ο καπνός να βγαίνει καθαρός.**

Ίσως ένα **δένδρο** που παρασύρθηκε **ξεριζωμένο από τα νερά ενός ποταμού** και έπλεε στο γιαλό, έδωσε την **πρώτη αφορμή στο ανθρώπινο μυαλό να συλλάβει το μακρινό πρόγονο του καραβιού. Κορμός δέντρου, πελεκημένος στις δύο άκρες, ήταν το πρώτο πλωτό μέσο φτιαγμένο από τα χέρια του ανθρώπου.** Τέτοια μονόξυλα της νεολιθικής εποχής βρέθηκαν μέσα σε λίμνες της Ελβετίας και στην Ιρλανδία. **Ο άνθρωπος παρακινούμενος από τα χέρια του, που τα κουνούσε για να σπρώχνει τα νερά όταν κολυμπούσε, κατασκεύασε για το πρώτο εκείνο πλεούμενο ξύλινα "χέρια", δηλαδή τα κουπιά. Με κλαδιά ή κορμούς δέντρων δεμένους μαζί, έφτιαξε σε λίγο σχεδίες που κουβαλούσαν όχι ένα ή δύο αλλά πολλούς ανθρώπους μαζί. Με τη φωτιά και με το τσεκούρι έμαθε να κάνει κοίλα ανοίγματα στους κορμούς έτσι ώστε να κάθετε μέσα και να μη βρέχεται και να κωπηλατεί με ευκολία. Κάποιο τυχαίο ίσως γεγονός έδωσε την αφορμή στον άνθρωπο να καταλάβει την αξία των πανιών στο χοντροκομμένο εκείνο πλεούμενό του. Κοντά στα κουπιά που τα κουνούσε με τα χέρια του κι έσπρωχνε προς την κατεύθυνση που ήθελε το πλεούμενο το, είχε τώρα και τα πανιά που φούσκωνε ο άνεμος και το έκανε να γλιστρά πάνω στην επιφάνεια των νερών.**

Οι **Αιγύπτιοι** ήταν οι **πρώτοι που ναυπήγησαν μεγάλα και τέλεια καράβια.** Εφεύραν πρώτοι το **πηδάλιο** που δεν ήταν άλλο από ένα κουπί τοποθετημένο στην προέκταση της πρύμνης.

Οι **Φοίνικες** που κυριάρχησαν πολλούς αιώνες στη Μεσόγειο, δημιούργησαν μεγάλους **στόλους**. Χωρίς όμως να τελειοποιήσουν σημαντικά τα καράβια.

Μεγάλη ναυτική δύναμη την αρχαία εκείνη εποχή υπήρξαν οι **Κρήτες** και γενικά οι **Αχαιοί**. Αξίζει ιδιαίτερα να παρατηρήσουμε, ότι αυτή την εποχή **ακμάζουν τα παράλια μέρη και οι νησιωτικές περιοχές**. Εκεί χάρη στις συγκοινωνίες που εξασφαλίζουν τα καράβια, αναπτύσσεται **υψηλός πολιτισμός**, ενώ σε ελάχιστες μεσόγειες πόλεις κατορθώθηκε αυτό. Το **πρώτο γνωστό ελληνικό καράβι** είναι η μυθολογική **"Αργώ"** και οι **"Νυες"** του **Ομήρου**. Ονομαστή για την ομορφιά, τον πλούτο, τις ανέσεις, την ασφάλεια και το μέγεθος της ήταν η περίφημη **"Συρακούσια ναύς"**, που **ναυπήγησε ο Αρχιμήδης** για τον τύραννο των Συρακουσών τον Ιέρωνα. Η τελειοποίηση των καραβιών προχωρεί ακόμη περισσότερο στα **Βυζαντινά χρόνια**. Οι **Βυζαντινοί** ανέπτυξαν **μεγάλη ναυτική δύναμη**.

Τα σπουδαιότερα μέρη ενός καραβιού είναι τα εξής :

- Ο **εσωτερικός σκελετός** που είναι **μεταλλικός** και πάνω του προσαρμόζεται το εξωτερικό περίβλημα, που στις περισσότερες των περιπτώσεων είναι κι αυτό μεταλλικό.
- Το **κατάστρωμα** που απλώνεται οριζόντια από το ένα άκρο του καραβιού ως το άλλο.
- Τα **υποστρώματα** που βρίσκονται κάτω από το κατάστρωμα. Τα τρία αυτά μέρη λέγονται και **έξαλα**, γιατί βρίσκονται πάνω από τα νερά.
- Τα **ύφαλα**, που είναι το τμήμα που βυθίζεται μέσα στο νερό και χωρίζεται από τα έξαλα με την **ίσαλο γραμμή**.
- Η **πλώρη** (ή **πρώρα**) δηλαδή το **μπροστινό μέρος του καραβιού** που είναι **μυτερή** για να διασχίζει τη μάζα του νερού.
- Η **πρύμνη**, δηλαδή το **πίσω μέρος**
- Η **μηχανή** που δίνει στο σκάφος την **κίνηση** και βρίσκεται στο κατώτερο υπόστρωμα στο κύτος του καραβιού.
- Η **έλικα** που βρίσκεται στην **πρύμνη** και κινείται με τη δύναμη της μηχανής
- Τα **όργανα** που εξασφαλίζουν τη διακυβέρνηση του σκάφους, δηλαδή το **πηδάλιο**, η **πυξίδα** κτλ.
- Τα **όργανα τηλεπικοινωνιών** (**ασύρματος, ραντάρ**)
- Οι **άγκυρες** που με το βάρος τους όταν κατεβαίνουν στο βυθό συγκρατούν το καράβι στη θέση που πρέπει. Η κατασκευή ενός καραβιού γίνεται σε **ειδικά εργοστάσια** που λέγονται **ναυπηγεία**. **Βάση** για την **ναυπήγηση** ενός καραβιού αποτελούσε παλιότερα το **ξύλο** από **δρυ** ή **πέυκο**. Αντικαταστάθηκε αργότερα από το σίδηρο και τα τελευταία χρόνια βάση είναι ο μαλακός χάλυβας που έχει μεγάλη αντοχή και μικρό κόστος.

(<http://www.tallos.gr/library>).

Τοπικά έθιμα και παραδόσεις

Έθιμα λέγονται οι **ενέργειες** και οι **πράξεις** που σύμφωνα με την παράδοση **διαμορφώνουν** την **κοινωνική συμβίωση** **μικρών ή μεγάλων ομάδων** του **πληθυσμού** μιας μικρής ή μεγάλης περιοχής ή ακόμα και μίας χώρας.

Στην **Ελλάδα** τα **έθιμα** υπάρχουν **από την Ομηρική εποχή**, διατηρήθηκαν δια μέσου των αιώνων από γενεά σε γενεά, άγραφτα μόνο με την παράδοση.

Είναι γνωστό ότι στην Ελλάδα από αρχαιοτάτων χρόνων τα **έθιμα** είναι ο **καθρέπτης** του **Ελληνικού λαού**, βάσει αυτών κατόρθωσε να **διατηρήσει ακμαίο** το **ηθικό** του, και τον **πολιτισμό** του, σε χρόνους **κατοχής** και **δουλείας**, όταν το Ελληνικό Έθνος κινδύνευε με αφανισμό.

Ο Ελληνισμός είναι **πλούσιος** στα **έθιμα** και στις **παραδόσεις**. Κάθε **περιοχή** της Ελλάδας έχει τις **δικές** της **παραδόσεις** που την ξεχωρίζουν από την υπόλοιπη χώρα. Όμως υπάρχουν κάποια **έθιμα** που είναι **ίδια** σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας.

Χριστουγεννιάτικα Έθιμα

Ένας από τους πιο αστείους Ελληνικούς λαϊκούς θρύλους είναι ο **θρύλος** των **καλικάντζαρων**. Οι **καλικάντζαροι** είναι κάτι **μικρά αστεία πλάσματα** που μένουν στα βάθη της γης και όλο το χρόνο προσπαθούν να **κόψουν** τον **κορμό** της γης. Κοντεύουν να το κατορθώσουν όταν φτάσουν τα Χριστούγεννα, αλλά τότε **ανεβαίνουν** στη γη για όλο το **Δωδεκάημερο** (από τις 25 Δεκεμβρίου μέχρι τις 6 Ιανουαρίου). Όσο βρίσκονται πάνω στη γη, κάνουν ένα **σωρό ανοησίες** για να μας πειράζουν. Μάλιστα ό,τι απρόβλεπτο συμβεί κατά τη διάρκεια του Δωδεκαημέρου, πολύ λένε ότι φταίνε τα **καλικαντζαράκια**. Πολλοί για να μην αφήσουν τους καλικάντζαρους να μπουν στο σπίτι τους (συνήθως μπαίνουν από το τζάκι), **ανάβουν** το **τζάκι** **όλο** το **Δωδεκάημερο**. Οι **καλικάντζαροι φοβούνται** τη **φωτιά**, το **φως**, το **σταυρό**, και τον **αγιασμό**. Γι αυτό λοιπόν, όταν φτάσει ο **Μεγάλος Αγιασμός** και τα **Θεοφάνια**, τα **καλικαντζαράκια φεύγουν**. Όταν όμως γυρίσουν πίσω στα βάθη της γης, βρίσκουν τον κορμό της ολόγερο από θαύμα του Χριστού, κι έτσι αρχίζουν από την αρχή για να κόψουν το κορμό και να καταστρέψουν τον κόσμο.

Την **παραμονή** των **Χριστουγέννων**, τα παιδάκια πάνε από **σπίτι** σε **σπίτι** (πολλά παιδιά κρατάνε τρίγωνα) για να πούνε τα **κάλαντα**. Χτυπούν την πόρτα, κι όταν ανοίξει ο νοικοκύρης, ή η νοικοκυρά, ρωτάνε: "Να τα πούμε;" (αν υπάρχει πένθος στο σπιτικό δεν κάνει να τα πούνε). Όταν τους απαντήσουν: "Να τα πείτε", αρχίζουν:

Καλήν εσπέραν άρχοντες
 κι αν είναι ορισμός σας
 Χριστού τη Θεία γέννηση
 να πω να πω στ' αρχοντικό σας....

Όταν τελειώσουν τα κάλαντα τα παιδιά φωνάζουν "Χρόνια Πολλά", οι νοικοκύρηδες του σπιτιού τούς δίνουν γλυκίσματα, ή χρήματα, και τα παιδιά πηγαίνουν σε άλλο σπίτι.

Στην Ελλάδα η **χριστουγεννιάτικη λειτουργία** γίνεται την **Παραμονή των Χριστουγέννων** κατά τα μεσάνυχτα. Όταν τελειώσει η λειτουργία των Χριστουγέννων και οι πιστοί γυρίσουν σπίτι, πολλές οικογένειες τρώνε σούπα αυγολέμονο, χριστόψωμο, κουραμπιέδες, και μελομακάρονα. Το παραδοσιακό Χριστουγεννιάτικο γεύμα είναι η **γαλοπούλα με γέμιση**. Στην Ελλάδα δεν ανταλλάζουν δώρα τα Χριστούγεννα, αλλά την Πρωτοχρονιά.

Τα περισσότερα Ελληνικά σπίτια έχουν στολισμένα **Χριστουγεννιάτικα δέντρα** (έλατα) που τα ξεστολίζουν του Αϊ-Γιαννιού, στις 7 Ιανουαρίου. Σε μερικά σπίτια όμως, ιδίως σε πόλεις με λιμάνια, στολίζουν μικρά **καράβια** αντί για δέντρα τα Χριστούγεννα.

Διάφορα άλλα έθιμα και παραδόσεις

- ο Όταν αγοράσουμε μια καινούργια εικόνα, την παίρνουμε στην εκκλησία όπου ο παπάς τη βάζει κάτω από την Αγία Τράπεζα για σαράντα μέρες.
- ο **Βασκανία ή μάτιασμα**: Αν κάποιος σου κάνει κομπλιμέντο μπορεί να σε ματιάσει. Για ν' αποφύγεις το μάτιασμα, πρέπει να σε "φτύσει" αυτός ή αυτή που σου κάνει το κομπλιμέντο και να πει: "Φυτού να μην σε ματιάξω" ή εσύ πρέπει να πεις στα κρυφά: "Βελόνα στα μάτια σου". Για να καταλάβεις αν είσαι ματιασμένος/ματιασμένη πρέπει να ρίξεις τρεις σταγόνες ελαιόλαδο μέσα σ' ένα ποτήρι νερό. Αν το λάδι δε σμίξει με το νερό, τότε δεν έχεις το μάτι, αν όμως σμίξει, τότε είσαι ματιασμένος/ματιασμένη. Για να ξεματιαστείς, πρέπει να βρεις κάποιον που να ξέρει τις προσευχές για το ξεμάτιασμα. Πολλοί πιστεύουν ότι για να μη σε "πιάσει το μάτι" πρέπει να φοράς ματάκι (κόσμημα που μοιάζει με μπλε μάτι). Ο καθένας πρέπει να έχει το δικό του ματάκι που δεν πρέπει να το δώσει σε κανένα.

Γ) Λογοτεχνικό υλικό

Παιδιά, στο μέρος αυτό σας δίνουμε κείμενα σχετικά με τη θεματική ενότητα, που θα σας φέρουν πιο κοντά στο χώρο της λογοτεχνίας, απαραίτητο εφόδιο για να γράψετε καλές εκθέσεις. Καλή ανάγνωση!!!

«Η εξοχική Λευκάδα»

Αργά το απόγευμα, πλησιάζοντας το νοτιότερο άκρο της Λευκάδας, όλα λάμπουν στο φως. Σαν ένα ηλιοβασίλεμα στο Θερμαϊκό. Δεκάδες χρωματιστά γουιντσέρφινγκ, μεγάλα ιστιοφόρα και βάρκες στην οργιαστική βλάστηση των νερών. Οι ακτές είναι μέσα στο πράσινο.

Ένα χωριό των ψαράδων, η Βασιλική, που έχει όμως περισσότερο αγροτικό χαρακτήρα. Στα δεξιά, λίγα παραθαλάσσια εστιατόρια και ξενοδοχεία. Αριστερά, η πλαζ, τα θαλάσσια σπορ, μοντέρνα καταστήματα παγωτών και φρούτων. Στο τέρμα του ανηφορικού δρόμου που διασχίζει το χωριό, δεκάδες ξενώνες με χαρακτηριστική αρχιτεκτονική μορφή μέσα στα σπάρτα, σε εκτάσεις έρημες. Μια δισκοθήκη μέσα στο λιβάδι, σ' έναν αχανή κήπο. Τα κάμπινγκ αρχίζουν μετά, δίπλα στη θάλασσα. Τα βράδια φυσάει πάντα ένας άνεμος θερμός, θαλασσινός. Όλα τα μέσα μεταφοράς επιστρατεύονται από κει προς όλα τα σημεία του νησιού. Οι αποστάσεις εκμηδενίζονται. Ποιος βιάζεται να φτάσει στην πόλη της Λευκάδας με 42 βαθμούς.

... Μα η γνήσια Λευκάδα αρχίζει μόλις αντιλαμβάνεσαι ότι μπήκες στο νόημα μιας οργανωμένης πόλης. Τα μικρομάγαζα, οι δρόμοι, οι βιοτεχνίες, ένας ολόκληρος κόσμος μιας άλλης ομορφιάς, θα 'λεγες πως αλλάζει πρόσωπο σε κάτι που θα μπορούσε να γινόταν και δε γίνεται. Αυτή η αίσθηση δίνεται σ' όλα τα νησιώτικα κέντρα. Σαν να μην ανησυχεί κανέναν απολύτως τίποτα. Κι όμως, όταν περιπλανιέσαι σε μια άδεια καλοκαιρινή Λευκάδα, πολύ γεωμετρικά ρυμοτομημένη και μοντέρνα προς την ηπειρωτική γη, καταλαβαίνεις τη συνεχή μεταμόρφωση. Χρειάζομαι μια πολιτιστική σελίδα για να γράψω για την ίδια την πόλη και την καλοκαιρινή ερήμωση. Ή μάλλον μια πολιτιστική ταινία ημίωρη. Οι οδηγοί λένε λίγα πράγματα. Τα υπόλοιπα μαντεύονται υποδορίως.

Ν.-Α. Ασλάνογλου, Ταξιδεύοντας στη δροσερή νύχτα, Ύψιλον.

«Η ψυχή του νησιού»

... «Μα δεν έχει δα την ανάγκη σου ο ξένος για να ποθάνεις, ετούτα δεν του χρειάζονται τα πατικωμένα σπίτια μες στη Σκάρπα, που να τα τρώει η θάλασσα μες στις γρασίδες. Εκείνος μάτια μου χτίζει τώρα στο μείντάνι, πάνω στην άμμο του γιαλού! Κι αμέ να δεις το θάμασμα, οπού σαν θ' αγοράσει ο ξένος τη γης, εκείδά γύρω ο τόπος μονομιάς ακριβαίνει!»

... «Η ψυχή του νησιού - συλλογίζεται ο μηχανικός - πάει και τρυπώνει σ' ένα χώρο όλο και πιο συμπιεσμένο, που συνεχώς τον φοβερίζουν πως θα τον σκοτώσουν, αυτός όμως διατηρεί τη συμφωνία ανάμεσα στον κάτοικο και την πόλη».

... «Καλέ πλουτύνανε οι άνθρωποι, αλλάξανε τη φύση τωνε. Τώρα γινήκανε στεριανοί. Στον καιρό μου ο κόσμος ήτανε εδώ θαλασσινός, μες στην αρμύρα μέχρι το λαιμό του. Οπού γινήκανε στεριανοί, ξενοδόχοι, πλήθος οι ξενοδόχοι, υπερετούνε τον ξένο, βλέπεις, έχουν και τη μπουτίκα, υπερετούνε και μέσα κει. ... Θέλει ο ξένος να πάρει την καρέκλα σου οπού κάθεσαι; Εξάπαντος θα τηνε πάρει. Θέλει το πιατικό σου, ορίστε το πιατικό σου. Έχει, έχει πράμα μπόλικο, και σαν θα τελειώσει, θα 'ρθει άλλο πράμα, κι όλα, όλα πουλιούνται, όλα, όλα».

... «Η Ευρώπη υποταγμένη - θυμήθηκε ο μηχανικός που το είχε διαβάσει για τον Καναδά - από αιώνα σε αιώνα, σε μεταναστεύσεις, σε αποδημίες, σε κύματα περιηγητών, χρωστά μια κάποια επιδεξιότητα σ' αυτές τις συναναστοφές. Το Κεμπέκ, που ζούσε κατά τα τελευταία χρόνια κάτω απ' τη ματιά του Θεού, ανακαλύπτει ξαφνικά πως βρίσκεται κάτω απ' το βλέμμα του ξένου».

Μ. Αξιώτη, Άπαντα, τόμ. 8, Κέδρος.

μείντάνι: ανοιχτός χώρος

μπουτίκα: κατάστημα

Κεμπέκ: σημαντικό λιμάνι του Καναδά, πρωτεύουσα της ομώνυμης επαρχίας.

«Με πλοίο»

Εκ πρώτης όψεως τα μακρινά θαλασσινά
ταξίδια δε μου πάνε. Κι όμως κι όμως
να που αισθάνομαι κιόλας πολύ καλύτερα
από την ώρα που βρέθηκα στη γέφυρα
του πλοίου άλλαξε ριζικά η διάθεσή μου
και τώρα έχω μεγάλη όρεξη να παίξω
ξερή με κάποιον ή με κάποιαν να μιλήσω
ή να χορέψω στο σαλόνι με γυναίκες
να κρεμαστώ σαν πίθηκος απ' τα κατάρτια ...
... μα πάνω απ' όλα να κρατήσω ημερολόγιο
των μικροσυμβάντων στο ταξίδι
συναντήσεων ερωτικών και συζητήσεων
με ξένους και συμπατριώτες - ώστε
να δημοσιευτούν οι εντυπώσεις μου
σε περιοδικό ή εφημερίδα ή βιβλίο
μόλις πατήσω στην ξηρά κι έρθω
σ' επαφή μ' έναν εκδότη.

*Ν. Βαλαωρίτης, «Με πλοίο», Το Δέντρο, τχ. 31-32
καλοκαίρι 1987, αφιέρωμα «Γραφές της περιοπλάνησης»)*

«Γυάλινα Γιάννινα»

Χάραζε ο τόπος με βουνά πολλά
κι ανάτελλε τα ζωντανά του,
καλούς ανθρώπους και κακούς, νυφίτσες,
αλεπούδες, μια λίμνη ως κόρην
οφθαλμού και κάστρα πατημένα.
Θα 'ναι τα Γιάννινα, ψιθύρισα,
στο χιόνι και στον άγριο καιρό
γυάλινα και μαλαματένια.
Κι όσο πήγαινε η μέρα,
σαν το βαπόρι σε καλά νερά,
είδα και μιναρέδες κι άκουσα
τα μπακίρια να βελάζουν.

Μ. Γκανάς, Γυάλινα Γιάννινα, Καστανιώτης

«Η Θάλασσα»

Να σ' αγναντεύω θάλασσα, να μη χορταίνω
απ' το βουνό ψηλά
στρωτήν και καταγάλανη και μέρα να πλουταίνω
απ' τα μαλάματά σου τα πολλά
Να 'ναι χινοπωριάτικον απομεινέμερ', όντας
μετ' άξαφνη νεροποντή
χιμάει μέσ' απ' τα σύννεφα θαμπωτικά γελώντας ήλιος χωρίς μαντύ.
Να ταξιδεύουν στον αγέρα τα νησάκια, οι κάβοι,
τά' ακρόγιαλα σα μεταξένιοι αχινοί
και με τους γλάρους συνοδιά κάποτ' ένα καράβι
ν' ανοίγουν να το παίρνουν οι ουρανοί.

μαντύ: μανδύας

Κώστας Βάρναλης

«Το λιμάνι της Μυκόνου»

Είναι μικρό το λιμάνι κι ανοιχτό προς τα μέρη του βοριά. Καλά – καλά να πεις, δεν είναι λιμάνι. Είναι μια αγκαλιά θάλασσα που τη σχηματίζουν δύο τσιμεντένιοι μόλοι. Ξεκινάν οι δυο μόλοι από τις δυο άκρες του γιαλού, λοξεύοντας ο ένας προς τ' αριστερά, ο άλλος προς τα δεξιά, σαν να θέλουν να σμίξουν. Μα δε σμίγουν. Πρέπει να υπάρχει μια αρκετά πλατιά λουρίδα θάλασσας ανάμεσά τους, για να περνάν και να μπαينوβγαίνουν στο λιμάνι όλα τα πλεούμενα. Βάρκες με κουπιά, μπενζίνες, μεγάλες ψαρόβαρκες, καΐκια, κότερα και ποστάλια μικρά και μεγάλα. Το πώς μπαίνουν και το πώς βγαίνουν από δω αυτά τα ποστάλια, ένας θεός το ξέρει. Τούτες τις θάλασσες δεν τις αφήνουν ποτέ ήσυχες οι βοριάδες και τα μελέμια. Και πρέπει να τις ξέρει καλά ένας καπετάνιος μεγάλου καραβιού, πρέπει να τις έχει συνηθίσει, για να τολμάει να φέρει το καράβι του μες στο λιμάνι σε ώρα τρικυμίας. Γι' αυτό, πολλές φορές βλέπεις μεγάλα ποστάλια να μένουν απόξω από το λιμάνι, σαν φοβισμένα θεριά που δεν τολμάν να μπούνε στη σπηλιά τους, γιατί κάτι φοβούνται πως θα τους συμβεί εκεί μέσα, πως κάποια παγίδα τους έχει στηθεί. Τότε τα ποστάλια σφυρίζουν απανωτά. Κράζουν τις βάρκες και τις μπενζίνες να βγουν αυτές έξω από το λιμάνι, να πάρουν τους επιβάτες. Δε δυσκολεύονται να το πράξουν οι δικοί μας θαλασσινοί. Μαθημένοι σε τούτα τα νερά, βάζουν μπρος τις μηχανές τους και ξανοίγονται κατά το καράβι που προσμένει απόξω. {...}

... Ανάμεσα σ' αυτούς που περνάν αδιάκοπα, παιδιά ξυπόλυτα σπρώχνουν μεγάλα κίτρινα καροτσάκια γιομάτα βαλίτσες. Άλλα παιδιά, πιο μικρά, τρέχουν και χοροπηδούν ολόγυρα από τα καροτσάκια και τους ταξιδιώτες. Δεν έχει περάσει ένα λεπτό που βγήκαν όλοι αυτοί από τις μπενζίνες – και μια παράταξη άρρυθμη σχηματίστηκε, που μακραίνει ολοένα. Όλοι, θέλουν δε θέλουν, θα περάσουν σιμά από μια βρύση τσιμεντένια, σε σχήμα όμως, παλιάς κρήνης, που στάζει γλυκό νερό στην άμμο μες στα σκοτάδια. Τέτοια ώρα κανείς δε θα προσέξει αυτήν τη βρύση – ίσως μόνο να πέσουν κάποια τυφλά βλέμματα απάνω της. Αύριο όμως το πρωί θα την προσέξουν, δε γίνεται. Όλοι αυτοί περνάν από δω, αύριο το πρωί θα είναι κάτι άλλο, θα 'χουν άλλα μάτια, άλλη όρεξη, άλλες παρορμήσεις. ...

Αντρέας Καραντώνης

«Ελληνικοί χώροι»

Θερμοπύλες

Θερμοπύλες! Τα βιβλία μιλούν για μονοπάτια, για το γιαλό, που μόλις άφηνε τόπο να σταθείς, για τους απίστευτους βράχους, που χώριζαν τα κατατόπια τούτα από την άλλη Ελλάδα (...). Μα σήμερα τα πάντα έχουν αλλάξει. Η θάλασσα έφυγε, απλώθηκε ο γιαλός, φάρδυνε ο κάμπος, η πέτρα τρίφτηκε, το πρόσωπο της γης αλλιώτεψε, φτώχυνε, μίκρυνε, κι είναι πολύ δύσκολο πια να το νιώσεις, με ποιο τρόπο η φύση ενίσχυσε την ανθρώπινη ευτυχία και παραστάθηκε της μεγαλότολμης ασυλλογισιάς.

Μέσα στον περίφραχτο χώρο δεν υπάρχει παρά ένας χαμηλός λόφος, που τον ανεβαίνεις με μερικές δρασκειλίες. Ένας λόφος, γεμάτος ανεμώνες, γεμάτος ολόδροση χλόη και θάμνους και δέντρα αριά. Είναι οι ανεμώνες, που συντροφεύουν τη μνήμη των αθάντων, στις Θερμοπύλες, οι επιτάφιος λυρικές ανεμώνες. Είναι οι λυγμοί και οι θαυμασμοί των αιώνων, σχεδιασμένοι στο ακύμαντο φως, θυγατέρες ενός ονείρου, που άνθισε σε μακρινούς παραδείσους (...)

Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος

«Ελληνικοί Ορίζοντες»

ΡΗΤΑ

Παιδιά, παρακάτω σας παραθέτουμε ρητά και αποφθέγματα σχετικά με την έννοια του σχολείου και της μάθησης γενικότερα. Καλό είναι να τα διαβάσετε, υπογραμμίζοντας εκείνα που σας εντυπωσιάζουν και μπορείτε να τα απομνημονεύσετε ευκολότερα. Έτσι, ακονίζετε τη μνήμη σας και μπορείτε να τα χρησιμοποιήσετε ακόμη και σε θέματα εκθέσεων, καθιστώντας τες περισσότερο ενδιαφέρουσες.

⇒ «Πολλῶν ἀνθρώπων ἄστεα εἶδεν καὶ νόον ἔγνω»

(κι ανθρώπων γνώρισε πολλῶν τους τόπους και τη γνώμη)

Όμηρος

⇒ Τα μεγάλα ταξίδια είναι η εκπλήρωση των οραμάτων των φτωχών ποιητών, από πλούσιους μη ποιητές.

⇒ Για ένα μαγευτικό ταξίδι, πρέπει να εμπιστεύεται κανείς ένα καλό ταξιδιωτικό γραφείο ή ένα καλό λογοτεχνικό βιβλίο.

⇒ Όσο περισσότερο σκέφτεσαι το τέρμα του ταξιδιού, τόσο χάνεις το ταξίδι.

⇒ Όταν ταξιδεύουμε, αλλάζουμε προσωρινά χαρακτήρα. Χάνουμε τον καθημερινό μας χαρακτήρα και τον ξαναβρίσκουμε στο σταθμό της επιστροφής.

⇒ Σημαντικό κίνητρο για το ταξίδι είναι η φαντασία. Κι ύστερα το ταξίδι, γίνεται κίνητρο για τη φαντασία.

Από τις «Ψηφίδες Ιδεών» του Ι. Ευαγγέλου»

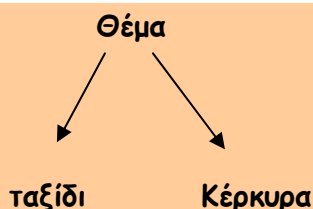
Δ. Θέματα αναπτυσσόμενα σε σχεδιάγραμμα

Στις σελίδες που ακολουθούν θα βρείτε θέματα αναπτυσσόμενα σε σχεδιάγραμμα, αφού θα προηγείται η ανάλυση των δεδομένων του καθενός από αυτά. Όλοι σας θα πρέπει να τα διαβάσετε γιατί, συνήθως, αυτά είναι τα βασικότερα θέματα που αφορούν την έννοια της κάθε ενότητας.

1ο θέμα

Ένα ταξίδι μου στην Κέρκυρα

Κατανοώ το θέμα

Οργανώνω τις σκέψεις μου, πριν γράψω την έκθεσή μου

Η έκθεσή μου θα αποτελείται από τρία μέρη:

- ✓ τον **πρόλογο** (εισάγω στο θέμα)
- ✓ το **κύριο θέμα** (αναπτύσσω το θέμα)
- ✓ τον **επίλογο** (κλείνω το θέμα)

Οργανώνω τις σκέψεις μου πριν γράψω.

Πρόλογος

εισαγωγή γύρω από τα ταξίδια

Ας δούμε πώς μπορούμε να αποδώσουμε τον πρόλογο:

Εισαγωγή στα ταξίδια.

Τι προσφέρουν στον άνθρωπο

Τα ταξίδια αποτελούν το μέσο εκείνο με το οποίο ο άνθρωπος μπορεί να αποδράσει από την καθημερινότητά του, γνωρίζοντας νέους τόπους. Η χώρα μας προσφέρει απλόχερα αυτή τη δυνατότητα, καθώς παρουσιάζει ποικιλία προορισμών. Το τοπίο τόσο του βουνού όσο και της θάλασσας αναζωογονεί, ξεκουράζει την ανθρώπινη ψυχή.

Κύριο θέμα

→ Περιγράφω το ταξίδι μου στη
Ζάκυνθο

Όταν περιγράφω ένα τόπο, αναφέρω:

- ✓ **πότε** είδαμε και επισκεφθήκαμε τον τόπο αυτό, με ποιους **άλλους** μαζί, υπό ποιες **συνθήκες**.
- ✓ **γενικός χαρακτηρισμός**, εντύπωση που προκαλεί με την πρώτη ματιά (π.χ. γραφική/ παραδοσιακή/ σύγχρονη πόλη, κ.ά.)
- ✓ πού **βρίσκεται** (έκταση, κλίμα, πληθυσμό, κ.ά.)
- ✓ **ιστορικά στοιχεία** (από ποιον ιδρύθηκε, αξιοσημείωτα γεγονότα, σημαντικές προσωπικότητες που έζησαν εκεί, κ.ά.)
- ✓ **εσωτερική όψη** (πλατείες, βιβλιοθήκες, σχολεία, εκκλησίες, ιστορικά μνημεία, κ.ά.)
- ✓ **πνευματική – καλλιτεχνική κίνηση** (τοπικές εκδηλώσεις/έθιμα, κ.ά.)
- ✓ **οικονομική ζωή** (τουριστική κίνηση, απασχολήσεις κατοίκων, κ.ά.)
- ✓ **παρατηρήσεις, κρίσεις** για τον τόπο αυτό.

Πώς περιγράφω το ταξίδι μου στη Ζάκυνθο;

Αναφέρω:

- ✓ **Πότε;**
- ✓ **Με ποιους** πήγαμε;
- ✓ **Περιγραφή** νησιού
- ✓ Τι είδαμε με τη **χρονική σειρά** (στην αρχή, έπειτα, στο τέλος, κ.ά.)
- ✓ **Εντυπώσεις** σχόλια από το νησί.

Ας δούμε πώς μπορούμε να αναπτύξουμε το θέμα σε παραγράφους

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ

α' παράγραφος

*Καλοκαιρινά ταξίδια.
Η Ζάκυνθος.*

Η οικογένειά μου και εγώ κάθε καλοκαίρι επισκεπτόμαστε κάποιο νησί της αρεσκείας μας. Κρίνοντας από τα νησιά που έχω επισκεφθεί μέχρι στιγμής, έχω αντιληφθεί ότι το καθένα έχει τη δική του ομορφιά, τη δική του χάρη. Όμως, εκείνο που έχει μείνει χαραγμένο στη μνήμη μου είναι το νησί της Ζακύνθου. Ταξιδέψαμε εκεί πέρσι το καλοκαίρι και φεύγοντας είχα σχηματίσει τις καλύτερες των εντυπώσεων.

β' παράγραφος

Πότε;

Με ποιους;

Το νησί καθώς πλησιάζαμε.

Αποβίβαση.

Ο Αύγουστος είναι ο μήνας, κατά τον οποίο οι περισσότεροι έχοντας πάρει τις άδειές τους, εκείνο που επιθυμούν είναι η ξεκούραση σε ένα καλοκαιρινό τοπίο μακριά από τα άγχη και τις έννοιες της ζωής τους. Έτσι και οι γονείς μου είχαν προγραμματίσει από καιρό τις διακοπές μας στα μέσα Αυγούστου στη Ζάκυνθο μαζί με ένα φιλικό τους ζευγάρι και τα παιδιά τους, την Κάτια και τον Άρη, που ήταν συνομήλικοί μου. Ξεκινήσαμε, λοιπόν, ένα ζεστό αυγουστιάτικο μεσημέρι με κατεύθυνση το λιμάνι, καθώς θα ταξιδεύαμε με πλοίο, το αγαπημένο μου μεταφορικό μέσο.. Μετά από ένα ξεκούραστο ταξίδι, φθάσαμε στο νησί. Καθώς πλησιάζαμε με το πλοίο, απολαμβάναμε το πράσινο του νησιού, ενώ όταν φτάσαμε μας «καλωσόρισαν» τα παραδοσιακά του κτίρια και οι γραφικές πλατείες. Αποβιβαστήκαμε από το πλοίο και κατευθυνθήκαμε στο ξενοδοχείο.

γ' παράγραφος

Το «Ναυάγιο»

Περιγραφή

Τόσο εγώ όσο και τα παιδιά ανυπομονούσαμε να πάμε για μπάνιο στο «Ναυάγιο», την πιο πολυφωτογραφημένη παραλία της Ελλάδας, για την οποία είχαμε διαβάσει τόσα πολλά. Πράγματι μετά από λίγη ώρα, ξεκινήσαμε για τη συγκεκριμένη παραλία, στην οποία υπάρχει πρόσβαση μόνο από τη θάλασσα με καϊκι. Επιβιβαστήκαμε στο καϊκι και σε λίγα λεπτά βρεθήκαμε μπροστά σε ένα μαγευτικό τοπίο. Μια μικρή αγκαλιά περιτριγυρισμένη από λευκούς βρά-

χους με μια χαρακτηριστική επίσης λευκή άμμο. Εκεί σε κάποιο σημείο της άμμου βρίσκεται το **κουφάρι** ενός **πλοίου** που **ναυάγησε** το **1983** μεταφέροντας λαθραία τσιγάρα και **ξεβράστηκε στην παραλία** αυτή. Γι' αυτό το λόγο ονομάστηκε: «**Ναυάγιο**». **Απολαύσαμε** το μπάνιο μας στα **καταγάλανα νερά**, ενώ κάθε τόσο ο Άρης, η Κάτια και εγώ πλησιάζαμε το κουφάρι, προσπαθώντας να το φανταστούμε πριν ναυαγήσει. Πριν φύγουμε, **πήρα μαζί μου λίγη από τη λευκή άμμο της παραλίας** ως ενθύμιο.

δ' παράγραφος

Επίσκεψη σε Μουσεία νησιού

Ο Λιμνιώνας

Η Μπόχαλη

Την επόμενη ημέρα **επισκεφθήκαμε το Μουσείο Διονυσίου Σολωμού και επιφανών Ζακύνθιων, το Μουσείο Κατοχής και Εθνικής Αντίστασης και το Μουσείο Μεταβυζαντινής τέχνης**. Πήραμε έτσι, μια γεύση από την πλούσια **ιστορική παράδοση του νησιού**. Εκείνο που μου άρεσε ιδιαίτερα ότι οι χώροι αυτοί βρίσκονται σε μια **μεγάλη κεντρική πλατεία** και έτσι έχουν όλοι τη δυνατότητα να τους γνωρίσουν. Από την ίδια πλατεία **ξεκινούν πολλοί δρόμοι, γραφικά σοκάκια που οδηγούν σε διάφορα σημεία του νησιού**. Τα καταστήματα, τα εστιατόρια, τα διάφορα κέντρα ψυχαγωγίας και διασκέδασης έχουν την τιμητική τους. Καθώς θέλαμε να αξιοποιήσουμε την κάθε μας στιγμή στο νησί, **απολαμβάνοντας, αν όχι όλες, τις περισσότερες από τις παραλίες της κατευθυνθήκαμε στο Λιμνιώννα**. Εκεί για πρώτη φορά στη ζωή μου είδα τόσο **διάφανα νερά**. Έμοιαζαν με θαλάσσιους καθρέφτες από τους οποίους τίποτε δεν μπορούσε να μείνει κρυφό. **Το βράδυ της ίδιας ημέρας επισκεφθήκαμε το Βενετσιάνικο Κάστρο πάνω από την Μπόχαλη**. Κατά τη διάρκεια της Ενετοκρατίας, στο εσωτερικό του φιλοξενούσε την πρωτεύουσα του νησιού. **Από την Μπόχαλη απολαύσαμε την πανοραμική θέα ολόκληρου του νησιού**. Μάλιστα, το βράδυ το κιτρινωπό φως των γραφικών φαναριών προσδίδει μια γλυκιά μελαγχολία στο όλο σκηνικό.

ε' παράγραφος

Το Μαραθονήσι

Το **Μαραθονήσι** ήταν το σημείο του νησιού που **επισκεφθήκαμε την επόμενη ημέρα**. Εκεί μου έκανε εντύπωση η **εξωτική φύση**. Όπου και να κοι-

Ο *Φάρος*

τάζαμε, βλέπαμε **πλούσια βλάστηση**, ελαιόδεντρα, πράσινες βελανιδιές και πεύκα. Φυτρώνει πολύ και ο **μάραθος** από όπου και το όνομα του νησιού. Για άλλη μια φορά διαπίστωσα ότι **το νησί διαθέτει μοναδικές παραλίες**. Τα **νερά κρυστάλλινα** με τη χαρακτηριστική **άμμο** αλλά και περίεργα **βότσαλα**. Συνεχίζοντας την περιήγησή μας στο νησί επισκεφθήκαμε το **Φάρο**, που είναι χτισμένος στο χείλος ενός απότομου γκρεμού βάθους διακοσίων περίπου μέτρων. Η θέα στη θάλασσα από εκείνο το σημείο είναι μαγευτική. Βέβαια, όλοι νιώσαμε αμηχανία λόγω του υπερβολικού ύψους, αλλά άξιζε να το βιώσουμε.

στ' παράγραφος

Ο *Ζακυνθινός και η φιλοξενία*

Στη διάρκεια της παραμονής μας στη Ζάκυνθο μου έκανε εντύπωση η **ανοιχτή, ευχάριστη, φιλική διάθεση των κατοίκων**. Πάντα **πρόθυμοι** να μας εξυπηρετήσουν, να μας δώσουν τις απαραίτητες κατευθυντήριες οδηγίες ή να μας **μιλήσουν με περηφάνια για τον τόπο τους**. **Χαμογελαστοί και ευδιάθετοι** ξέρουν πώς να **υποδέχονται** και να **περιποιούνται** τους επισκέπτες της πατρίδας τους. Στην αρχή μου φαινόταν περίεργη η **τραγουδιστή προφορά των Ζακυνθινών**, αλλά τη συνήθισα γρήγορα και μάλιστα ηχούσε σα μια γλυκιά μελωδία στα αυτιά μου. Ακόμη, παρά την αυξημένη τουριστική κίνηση οι Ζακυνθινοί **προστατεύουν τη φυσική ομορφιά του νησιού τους**, δεν την εμπορευματοποιούν, προκειμένου να ωφεληθούν οικονομικά. Αυτό είναι προς τιμή τους και γι' αυτό το νησί τους είναι ξεχωριστό και δημοφιλές στις προτιμήσεις του κόσμου.

Επίλογος → Γενικές εντυπώσεις για τον τόπο αυτό.

Ας δούμε πώς μπορούμε να αποδώσουμε τον επίλογο

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Γενικές εντυπώσεις, ευχή

Το ταξίδι μου αυτό στη Ζάκυνθο **μού έχει μείνει αξέχαστο**. Συνειδητοποίησα για άλλη μια φορά τις **ευεργετικές επιδράσεις της θαλασσινής αύρας στην ανθρώπινη ψυχή**. Ελπίζω σύντομα να ξαναβρεθώ εκεί, και να μαγευτώ από τη φυσική της ομορφιά και λάμψη.

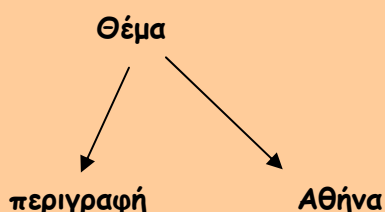
Αμέσως μετά ακολουθεί το **σχεδιάγραμμα** με τα βασικότερα μέρη του θέματος. Διαβάζοντάς το θα έχετε μια συνολική άποψη του θέματος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	→	Εισαγωγή γενικά στα ταξίδια
ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ	→	Περιγράφω το ταξίδι μου στη Ζάκυνθο
	→	Πότε/Με ποιους πήγα;
	→	Πρώτα αναφέρω γενικές πληροφορίες (πού βρίσκεται/ιστορικά στοιχεία, κ.ά.)
	→	Στη συνέχεια προχωρώ στις λεπτομέρειες (τι αντικρίζουμε όταν πλησιάζουμε σε αυτό τα αξιοθέατα που επισκεπτόμαστε, κ.ά.)
	→	Εντυπώσεις και συναισθήματα από το νησί.
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	→	Γενική εντύπωση και σχόλια για το νησί.

2ο θέμα

«Περιγράφω την Αθήνα»

Κατανοώ το θέμα της έκθεσης.

Οργανώνω τις σκέψεις μου, πριν γράψω την έκθεσή μου

Η έκθεσή μου θα αποτελείται από τρία μέρη:

- ✓ τον **πρόλογο** (εισάγω στο θέμα)
- ✓ το **κύριο θέμα** (αναπτύσσω το θέμα)
- ✓ τον **επίλογο** (κλείνω το θέμα)

Οργανώνω τις σκέψεις μου πριν γράψω.

Πρόλογος

εισαγωγή για την πόλη της Αθήνας

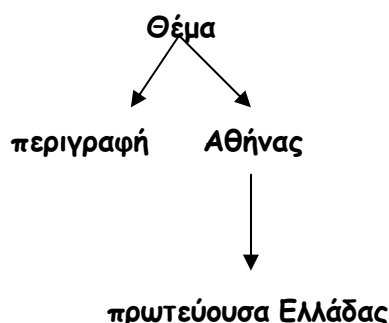
Ας δούμε πώς θα μπορούσαμε να αποδώσουμε τον πρόλογο.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Γενικά στοιχεία για την Αθήνα

Η Αθήνα, η πρωτεύουσα της χώρας μας, είναι μια τεράστια μοντέρνα πόλη, ένα δάσος από πολυώροφα κτίρια. Αποτελεί την έδρα του δήμου Αθηναίων και του Νομού Αττικής. Ο πληθυσμός της πλησιάζει τα τρία εκατομμύρια. Γύρω της υψώνονται ο Υμηττός, η Πεντέλη, η Πάρνηθα, το Αιγάλεω.

Κατανοώ το θέμα

Οργανώνω τις σκέψεις μου πριν γράψω

Κύριο θέμα

περιγραφή Αθήνας

Όταν περιγράφω ένα τόπο, αναφέρω:

- ✓ **πότε είδαμε** και επισκεφθήκαμε τον τόπο αυτό, με **ποιους άλλους** μαζί, υπό ποιες **συνθήκες**.
- ✓ **γενικός χαρακτηρισμός**, εντύπωση που προκαλεί με την πρώτη ματιά (π.χ. γραφική/ παραδοσιακή/ σύγχρονη πόλη, κ.ά.)
- ✓ **πού** βρίσκεται (έκταση, κλίμα, πληθυσμό, κ.ά.)
- ✓ **ιστορικά στοιχεία** (από ποιον ιδρύθηκε, αξιοσημείωτα γεγονότα, σημαντικές προσωπικότητες που έζησαν εκεί, κ.ά.)
- ✓ **εσωτερική** όψη (πλατείες, βιβλιοθήκες, σχολεία, εκκλησίες, ιστορικά μνημεία, κ.ά.)
- ✓ **πνευματική – καλλιτεχνική** κίνηση (τοπικές εκδηλώσεις/έθιμα, κ.ά.)
- ✓ **οικονομική** ζωή (τουριστική κίνηση, απασχολήσεις κατοίκων, κ.ά.)
- ✓ **παρατηρήσεις, κρίσεις** για τον τόπο αυτό.
- ✓ **γενικές εντυπώσεις, ευχές**

Πώς περιγράφω την Αθήνα;

Αναφέρω:

- ⇒ πού βρίσκεται;
- ⇒ ιστορικά στοιχεία ης.
- ⇒ τι βλέπω από ψηλά;
- ⇒ η σημασία της ως πρωτεύουσα της Ελλάδας.
- ⇒ σκέψεις για τον τρόπο ζωής εκεί

Ας δούμε πώς θα μπορούσαμε να αναπτύξουμε το θέμα σε παραγράφους.

α' παράγραφος

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ

*Ιστορικά στοιχεία Α-
θήνας*

Τον πρώτο πυρήνα της Αθήνας αποτέλεσε η **Ακρόπολη**, όπου ο πρώτος βασιλιάς της Κέκροπας ίδρυσε την Κεκροπία, που αργότερα ονομάστηκε Αθήνα, για να τιμηθεί η θεά Αθηνά. Στη διάρκεια της ιστορίας της η Αθήνα γνώρισε πολλούς κατακτητές (τους Ρωμαίους, τους Φράγκους, τους Τούρκους). Το **1834** ανακηρύχθηκε **πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους**, έχοντας δώσει πολλούς αγώνες για την απελευθέρωση και τη ανεξαρτησία της.

β' παράγραφος

*Τι βλέπουμε από την
Ακρόπολη;*

Δρόμοι-κόσμος

Μνημείο Φιλοπάππου

Σαρωνικός

*Αγορά Αρχαίας Αθή-
νας*

Μοναστηράκι

Ομόνοια

Από την Ακρόπολη έχουμε τη δυνατότητα να απολαύσουμε την πανοραμική θέα της Αθήνας. Ατελείωτοι δρόμοι μέσα σε πολλά οικοδομικά τετράγωνα, όπου το πράσινο εκλείπει. Το τσιμέντο κυριαρχεί. Πλήθος κόσμου κινείται βιαστικά, για να φθάσει στον προορισμό του. Το **μνημείο του Φιλοπάππου** είναι ορατό κοιτώντας δυτικά, ενώ στο βάθος γυαλίζουν τα νερά του Σαρωνικού. Γυρίζοντας προς τα βορινά, αντικρίζει κανείς την Πνύκα αυτό το πανάρχαιο δημοκρατικό βήμα και το **Αστεροσκοπείο**. Χαμηλώνοντας το βλέμμα στους πρόποδες φαίνεται η **Αγορά της αρχαίας Αθήνας** και το **Θησείο**. Παρατηρώντας προσεκτικά διακρίνεται το **Μοναστηράκι** με τα παλιατζίδικα και η πλατεία Ομόνοιας. Η **Ομόνοια** αποτελεί το πιο πολυσύχναστο μέρος της πρωτεύουσας. Πολλά καταστήματα και χιλιάδες διαβάτες συνθέτουν το σκηνικό της Θουρβώδους αυτής πλατείας.

γ' παράγραφος

*Η Πλάκα**Η πλατεία Συντάγματος**Η Βουλή των Ελλήνων**Το Κολωνακί**Ο εθνικός κήπος**Το Ζάππειο**Το Καλλιμάρμαρο**Ο ναός του Ολυμπίου Διός**Η πύλη του Αδριανού*

Κοιτώντας βορειανατολικά το βλέμμα στρέφεται στη γραφική, παραδοσιακή **Πλάκα**. Εκεί κυριάρχουν τα στενά σοκάκια, τα ξύλινα μπαλκόνια με τους βασιλικούς. Η Πλάκα ευτυχώς έχει γλιτώσει την εισβολή της σύγχρονης αρχιτεκτονικής, καθώς έχει κριθεί διατηρητέα. Σειρά έχει η **πλατεία Συντάγματος** και η **Βουλή των Ελλήνων** με το **μνημείο του Άγνωστου στρατιώτη**, ενώ χαρακτηριστική είναι και η περιοχή του **Κολωνακίου**, όπου κάποτε φιλοξενούνταν η αριστοκρατία της πρωτεύουσας. Από το ύψος της Ακρόπολης, ανατολικά φαίνεται ο **εθνικός κήπος**, το **Ζάππειο**, ο λόφος του Αρδηττού και το **Καλλιμάρμαρο Στάδιο**. Νοτιοανατολικά διακρίνονται ο ναός του Ολυμπίου Διός και η πύλη του Αδριανού.

δ' παράγραφος

Αθήνα: το κέντρο κάθε δραστηριότητας

Η Αθήνα αποτελεί το **κέντρο** κάθε **κίνησης** και **δραστηριότητας**. Στους κόλπους της λαμβάνονται **σημαντικές διοικητικές και πολιτικές αποφάσεις**, καθώς εδώ έχει την έδρα της η **κυβέρνηση της χώρας**. Είναι σημαντικό **πνευματικό - εκπαιδευτικό - ψυχαγωγικό κέντρο**, εφόσον έχει να επιδείξει **βιβλιοθήκες, Πανεπιστήμια, θέατρα, μουσεία**. Στον τομέα της υγείας επίσης, παρουσιάζει τις πιο **εξελιγμένες νοσοκομειακές μονάδες**, που ανακουφίζουν τον ανθρώπινο πόνο.

ε' παράγραφος

Σκέψεις για τον τρόπο ζωής των ανθρώπων στην Αθήνα

Βέβαια, κοντά σε αυτά τα θετικά στοιχεία της πρωτεύουσας υπάρχουν πολλά **αρνητικά**, ως προς την **ποιότητα της ζωής των ανθρώπων** εκεί. Το **καυσαέριο**, ο **υπερβολικός θόρυβος** **βαραίνουν την ανθρώπινη ψυχή**, που ψάχνει απεγνωσμένα τρόπους διαφυγής. **Οι έντονοι ρυθμοί ζωής προκαλούν ένα μόνιμο άγχος** στο σύγχρονο άνθρωπο, που δεν ηρεμεί στιγμή. Ίσως έχει φτάσει η **ώρα να ληφθούν μέτρα για την αποσυμφόρηση της Αθήνας** από το πλήθος του κόσμου, που έχει εγκατασταθεί εκεί.

Προς αυτή την κατεύθυνση θα βοηθούσε η ανάπτυξη των επαρχιών με τέτοιο τρόπο, ώστε να αποτελούν αυτόνομα κέντρα, που θα ικανοποιούν όλες τις ανάγκες των πολιτών. Έτσι οι κάτοικοι των επαρχιών δε θα τις εγκαταλείπουν ποτέ και το όφελος θα είναι διπλό: και οι επαρχίες δε θα ερημύνουν και η Αθήνα θα απαλλαγεί από τον υπερπληθυσμό που είναι συγκεντρωμένους στους κόλπους της.

Επίλογος

γενικό συμπέρασμα για την Αθήνα

Ας δούμε πώς θα μπορούσαμε να αποδώσουμε τον επίλογο

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Αθήνα: μια σύγχρονη αναπτυσσόμενη πόλη

Γίνεται, λοιπόν, κατανοητό πως η Αθήνα έχει εξελιχθεί σε μια σημαντική πρωτεύουσα που τείνει να φτάσει το επίπεδο των υπόλοιπων ευρωπαϊκών πρωτευουσών. Συνδυάζει το ιστορικό με το σύγχρονο στοιχείο και αποσπά τις θετικές κριτικές των επισκεπτών της. Ο έντονος ρυθμός της ζωής εκεί ίσως να κουράζει ψυχολογικά τους κατοίκους της, αλλά είναι πάντα δημιουργικός και παραγωγικός.

Αμέσως μετά ακολουθεί το **σχεδιάγραμμα** με τα βασικότερα μέρη του θέματος. Διαβάζοντάς το θα έχετε μια συνολική άποψη του θέματος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

- Γενική εισαγωγή για την Αθήνα
- Γενικός χαρακτηρισμός

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ

- Τι αντικρίζω από το ύψος της Ακρόπολης;
- Αναφέρω πρώτα ό,τι βλέπω μακριά και έπειτα ό,τι φαίνεται πιο κοντά στην Ακρόπολη
- Τα συναισθήματά μου βλέποντας την πόλη της Αθήνας.
- Σκέψεις για τον τρόπο ζωής των Ανθρώπων στην Αθήνα

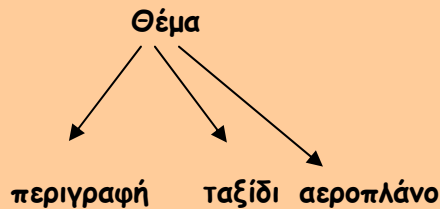
ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Γενική εντύπωση για την Αθήνα

3ο θέμα

Αφηγούμαι ένα ταξίδι μου με το αεροπλάνο

Κατανού το θέμα της έκθεσης.

Έχω πάντα στο νου μου:

Η έκθεσή μου θα αποτελείται από τρία μέρη:

- ✓ τον **πρόλογο** (εισάγω στο θέμα)
- ✓ το **κύριο θέμα** (αναπτύσσω το θέμα)
- ✓ τον **επίλογο** (κλείνω το θέμα)

Οργανώνω τις σκέψεις μου πριν γράψω.

Πρόλογος

εισαγωγή στα ταξίδια

Ας δούμε πώς μπορούμε να αποδώσουμε τον πρόλογο. Τι μπορούμε να συμπεριλάβουμε σε αυτόν.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ταξίδια και μέσα συγκοινωνίας

Είναι γεγονός ότι στη σημερινή εποχή υπάρχει η δυνατότητα να ταξιδέψει κανείς έως και το πιο μακρινό σημείο της γης, να γνωρίσει ξένες χώρες, διαφορετικούς πολιτισμούς και ανθρώπους. Αυτό συμβαίνει χάρη στη βελτίωση των συγκοινωνιών, που καθιστούν εύκολη τη μετακίνηση από τον έναν τόπο στον άλλο. Ένα από τα πιο σύγχρονα και εξελιγμένα μεταφορικά μέσα είναι το **αεροπλάνο**.

Κύριο θέμα

περιγράφω την εμπειρία μου
από το ταξίδι με το
αεροπλάνο

Όταν αφηγούμαι, έχω στο νου μου το «**χρυσό**» **κανόνα της αφήγησης**. Παραθέτω τα διάφορα στοιχεία της ιστορίας μου **κατά χρονική σειρά**. **Πρώτα**, δηλαδή, κάνω λόγο για ό,τι έγινε **στην αρχή**, έπειτα, για **ό,τι επακολούθησε** και ολοκληρώνω με **ό,τι έγινε στο τέλος της ιστορίας μου**. Για να δηλώσω αυτή τη **χρονική διαδοχή**, χρησιμοποιώ φράσεις όπως: αρχικά, στην αρχή, στη συνέχεια, έπειτα, ύστερα, κατόπιν, στο τέλος, τελικά, κ.ά.

Πώς περιγράψω το ταξίδι με το αεροπλάνο;

Αναφέρω:

- ✓ **πότε;**
- ✓ **με ποιον προορισμό;**
- ✓ **με ποιους;**
- ✓ **για ποιο λόγο και σκοπό;**
- ✓ **τα συναισθήματά μου πριν την απογείωση.**
- ✓ **τα συναισθήματά μου κατά την απογείωση**
- ✓ **τα συναισθήματά μου κατά τη διάρκεια της πτήσης**
- ✓ **τι αντίκρισα από το παράθυρο του αεροπλάνου;**
- ✓ **πώς εξελίχθηκε το ταξίδι (κάποιοι κωμικό περιστατικό, κ.ά.)**
- ✓ **η προσγείωση και οι εντυπώσεις μου από το ταξίδι.**

Ας δούμε πώς μπορούμε να αναπτύξουμε το θέμα σε παραγράφους.

α' παράγραφος

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ

Πότε;

Με ποιους;

Ο προορισμός

Για ποιο λόγο;

*Τα συναισθήματά μου
πριν το ταξίδι.*

Πριν δύο χρόνια, οι γονείς μου και εγώ ταξιδέψαμε με το αεροπλάνο με προορισμό το νησί της **Μυτιλήνης**. Θα πηγαίναμε εκεί, προκειμένου να ικανοποιήσει κάποιες **επαγγελματικές εκκρεμότητες ο πατέρας μου**. Προσωπικά δεν είχα ταξιδέψει ποτέ άλλοτε με αεροπλάνο, γι' αυτό και είχα ιδιαίτερη **περιέργεια** και **αγωνία** να βιώσω αυτή την εμπειρία. Μέρους πριν το ταξίδι, είχα πάρει όλα τα ενημερωτικά φυλλάδια που υπήρχαν σχετικά με τα αεροπλάνα της εταιρείας που θα πετούσαμε και είχα βομβαρδίσει τους γονείς μου με ερωτήσεις γύρω από τα αεροπορικά ταξίδια. Ήθελα να γνωρίζω το καθετί. **Οι γονείς μου απορούσαν που δεν έ-**

δειχνα φόβο ή ταραχή ενόψει του ταξιδιού. Πίστευαν ότι δε θα ήθελα να τους ακολουθήσω στο ταξίδι τους. Η ανυπόμονη αντίδρασή μου, λοιπόν, διέψευσε τις αρχικές τους προβλέψεις.

β' παράγραφος

Στο αεροδρόμιο

Ο έλεγχος

Στην αίθουσα αναμονής

Θα πετούσαμε με την πρωινή πτήση από το αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης. Έχοντας τακτοποιήσει τα πράγματά μας σε μεγάλες βαλίτσες, ξεκινήσαμε έγκαιρα από το σπίτι μας με κατεύθυνση το αεροδρόμιο. Μόλις φθάσαμε εκεί, πήγαμε στο σημείο, όπου βρίσκονταν οι αντιπρόσωποι της αεροπορικής εταιρείας, με την οποία θα πετούσαμε. Αυτοί ζύγισαν τις αποσκευές μας, τοποθετώντας ειδικά αυτοκόλλητα, που έδειχναν ότι περάσαμε τον έλεγχο. Επιβεβαιώσαμε τα εισιτήριά μας και η υπάλληλος μας υπέδειξε την έξοδο από την οποία θα οδηγούμασταν στο αεροπλάνο. Αφού κάναμε μια σύντομη περιήγηση στο τεράστιο αεροδρόμιο, κατευθυνθήκαμε στο σημείο ελέγχου των χειραποσκευών μας. Όλα, λοιπόν, είχαν ελεγχθεί και βρεθήκαμε στην αίθουσα αναμονής. Εκεί θα περιμέναμε τη σχετική ανακοίνωση για την πραγματοποίηση της πτήσης μας. Είχα μείνει έκπληκτος από τον αυστηρό και τυπικό έλεγχο, κάτι που, όπως μου εξήγησε, ο πατέρας μου είναι απαραίτητος για λόγους ασφαλείας. Το αεροδρόμιο είχε πολλούς χώρους και πολλή κίνηση. Παρατηρούσα τους ανθρώπους εκεί. Άλλοι υποδέχονταν και άλλοι αποχαιρετούσαν τους δικούς τους. Η συγκίνηση ήταν αποτυπωμένη στα πρόσωπά τους.

γ' παράγραφος

Η επιβίβαση

Ενώ, λοιπόν, περιμέναμε στην αίθουσα αναμονής, ακούσαμε την ανακοίνωση πραγματοποίησης της πτήσης μας και σταθήκαμε εμπρός από την καθορισμένη έξοδο. Στη συνέχεια, επιβιβαστήκαμε σε ένα λεωφορείο της εταιρείας που μας οδήγησε στο αεροπλάνο. Η χαρά μου δεν περιγραφόταν. Επιτέλους ανέβαινα τις σκάλες του αεροπλάνου! Οι γονείς μου με κοιτούσαν διαρκώς, προσέχοντας τις αντιδράσεις μου. Η αεροσυνοδός μας υπέδειξε τις θέσεις μας. Ο πατέρας μου καθόταν στην πλευρά του παραθύρου, με εμένα στη μέση και τη μητέρα μου στην άλλη άκρη. Αφού όλοι οι επιβάτες είχαν καθί-

σει στις θέσεις τους, μια φωνή μας καλημέρισε, λέγοντάς μας **να δέσουμε της ζώνες μας**. Έπειτα, μας είπε πως κάποια αεροσυνοδός θα μας έκανε μια **επίδειξη αναφορικά με τον τρόπο αντίδρασής μας σε περίπτωση κινδύνου**. Η επίδειξη αυτή ήταν άκρως κατατοπιστική, αλλά με έκανε να αναρωτηθώ εάν και κατά πόσο θα μπορούσαν να ακολουθήσουν οι επιβάτες να ακολουθήσουν οι επιβάτες με ψυχραιμία όλες αυτές τις υποδείξεις.

δ' παράγραφος

Η απογείωση

Και έφτασε η μεγάλη στιγμή της απογείωσης.

Οι γονείς μου μού είπαν πως είναι καλό να έχω μαστίχα στο στόμα μου, για να προστατέψω την ακοή μου. Ένας δυνατός **θόρυβος** ακούστηκε και το αεροπλάνο άρχισε να κινείται με κατεύθυνση το διάδρομο απογείωσης. Όταν έφτασε εκεί, **ανέπτυξε ταχύτητα και σε κλάσματα του δευτερολέπτου βρισκόμασταν στον ουρανό**. Ένιωσα ένα **κενό**, όταν ανεβαίναμε, αλλά έγινε τόσο γρήγορα, που δεν το κατάλαβα. Σταδιακά το **αεροπλάνο άρχισε να παίρνει ύψος** και ο **κυβερνήτης** τότε, μας καλημέρισε από την πλευρά του, ενημερώνοντάς μας το ύψος που βρισκόμασταν, τις καιρικές συνθήκες, καθώς και τη χρονική διάρκεια της πτήσης μας.

Ο κυβερνήτης

ε' παράγραφος

Η πτήση

Τα συναισθήματά μου

Οι γονείς μου με ρωτούσαν διαρκώς πώς ένιωθα και εγώ τους απαντούσα με ένα πλατύ χαμόγελο. Έγεια **προς την πλευρά του πατέρα μου, προκειμένου να απολαύσω από το παράθυρο τη μαγική αυτή εικόνα του ουρανού**. Μου φαινόταν απίστευτο που διασχίζαμε τα σύννεφα. **Μεγάλοι λευκοί σχηματισμοί με ομίχλη, χωρίς να διακρίνεται τίποτε από κάτω**. Οι ευγενικές αεροσυνοδοί μας πρόσφεραν ροφήματα και φρόντιζαν να **εξυπηρετούν** όποιον τους το ζητούσε. Απόλυτα **προσηλωμένες** στη δουλειά τους, χάριζαν το **χαμόγελο** και τη θετική τους **διάθεση**, κάθε φορά που ένα κενό αέρος φόβιζε κάποιον επιβάτη. **Προσωπικά δεν ένιωσα ούτε στιγμή φόβο**. Ήθελα να καταγράψω στη μνήμη μου την κάθε στιγμή του ταξιδιού, γι' αυτό και παρατηρούσα με προσοχή τα πάντα. **Μετά από σαράντα πέντε λεπτά πτήσης, άρχισε να διακρίνεται η θάλασσα και μικροί σχηματισμοί στεριάς**. Τότε κατάλαβα ότι η πτήση σύ-

Οι αεροσυνοδοί

ντομα θα ολοκληρωνόταν.

στ' παράγραφος

Η προσγείωση

Πράγματι, κάποιο μέλος του πληρώματος μας ενημέρωσε ότι θα προσγειωνόμασταν σε λίγο, και έπρεπε να μείνουμε στις θέσεις μας. Το αεροπλάνο άρχισε σταδιακά να χάνει ύψος, να χαμηλώνει και να ευθυγραμμίζεται. Μετά από ένα ισχυρό θόρυβο, ένδειξη ότι πάτησε στο διάδρομο προσγείωσης, το αεροπλάνο με μεγάλη ταχύτητα έτρεχε στο έδαφος. Η ταχύτητα αυτή βαθμιαία μειωνόταν, ώσπου σταμάτησε εντελώς. Βγάλαμε τις ζώνες μας, κατεβήκαμε από το αεροπλάνο και περιμέναμε να παραλάβουμε τις αποσκευές μας. Όλα πραγματοποιήθηκαν με απόλυτη ακρίβεια και προγραμματισμό. Στο τέλος, επιβιβάστηκαμε σε ένα ταξί με κατεύθυνση το ξενοδοχείο.

Η αποβίβαση από το αεροπλάνο

Επίλογος

Σκέψεις για τα ταξίδι μου και την αξία του αεροπλάνου

Ας δούμε πως θα μπορούσαμε να αποδώσουμε τον επίλογο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Γενικά σχόλια και εντυπώσεις από το αεροπορικό μου ταξίδι.

Σκέψεις για το αεροπλάνο

Το πρώτο μου αυτό ταξίδι με το αεροπλάνο έχει μείνει χαραγμένο στη μνήμη μου. Η αίσθηση αυτή της επαφής με τους αιθέρες ήταν μοναδική. Θα προτιμούσα να διαρκούσε περισσότερο η πτήση, προκειμένου να απολαύσω το ταξίδι ανάμεσα στα σύννεφα. Μετά το ταξίδι, σκεφτόμουν πόσο άνετο μεταφορικό μέσο είναι το αεροπλάνο. Μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα βρισκόμασταν σε ένα μακρινό νησί, σε έναν εντελώς διαφορετικό τόπο, χωρίς να ταλαιπωρηθούμε. Τότε συνειδητοποίησα την εξέλιξη της ανθρώπινης σκέψης μέσα από την επινόηση τέτοιων τεχνολογικών επιτευγμάτων.

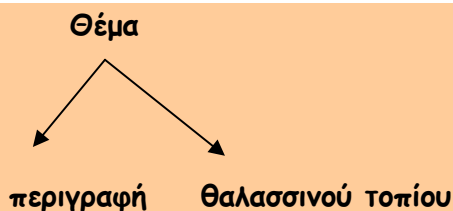
Αμέσως μετά ακολουθεί το **σχεδιάγραμμα** με τα βασικότερα μέρη του θέματος. Διαβάζοντάς το θα έχετε μια συνολική άποψη του θέματος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	→	Εισαγωγή στα μέσα μεταφοράς, που δίνουν στον άνθρωπο τη δυνατότητα του ταξιδιού.
ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ	→	Περιγράφω το ταξίδι μου με το αεροπλάνο: ▪ προορισμός ▪ αεροδρόμιο ▪ απογείωση ▪ πτήση ▪ προσγείωση ▪ συναισθήματα, εντυπώσεις
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	→	Γενικά σχόλια από την εμπειρία μου

4ο θέμα

Περιγράφω μια παραλία

Κατανού το θέμα της έκθεσης.

Έχω πάντα στο νου μου:

Η έκθεσή μου θα αποτελείται από τρία μέρη:

- ✓ τον **πρόλογο** (εισάγω στο θέμα)
- ✓ το **κύριο θέμα** (αναπτύσσω το θέμα)
- ✓ τον **επίλογο** (κλείνω το θέμα)

Οργανώνω τις σκέψεις μου πριν γράψω.

Πρόλογος

εισαγωγή στη **θάλασσα** που κυριαρχεί
στην **Ελλάδα**

Ας δούμε πώς μπορούμε να αποδώσουμε τον πρόλογο. Τι μπορούμε να συμπεριλάβουμε σε αυτόν.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι ελληνικές παραλίες

Το θαλασσινό στοιχείο είναι χαρακτηριστικό της Ελλάδας. Η χώρα μας φημίζεται για τα γραφικά της νησιά και τις μαγικές της παραλίες. Οι τελευταίες προκαλούν το θαυμασμό όλων και προσελκύουν πολλούς επισκέπτες σε όλη τη διάρκεια του χρόνου και κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Πολλές από τις παραλίες είναι πολύ γνωστές και κοσμικές και άλλες πάλι, είναι λιγότερο γνωστές και απομονωμένες.

Κύριο θέμα

Περιγράψω την παραλία

Όταν περιγράψω ένα τόπο, αναφέρω:

- ✓ **πότε είδαμε και επισκεφθήκαμε** τον τόπο αυτό, **με ποιους** άλλους μαζί, υπό ποιες **συνθήκες**.
- ✓ **γενικός χαρακτηρισμός**, εντύπωση που προκαλεί με την πρώτη ματιά (π.χ. γραφική/ παραδοσιακή/ σύγχρονη πόλη, κ.ά.)
- ✓ **πού βρίσκεται**(έκταση, κλίμα, πληθυσμό, κ.ά)
- ✓ **ιστορικά στοιχεία**(από ποιον ιδρύθηκε, αξιοσημείωτα γεγονότα, σημαντικές προσωπικότητες που έζησαν εκεί, κ.ά.)
- ✓ **εσωτερική όψη**(πλατείες, βιβλιοθήκες, σχολεία, εκκλησίες, ιστορικά μνημεία, κ.ά)
- ✓ **πνευματική – καλλιτεχνική** κίνηση(τοπικές εκδηλώσεις/έθιμα, κ.ά.)
- ✓ **οικονομική ζωή**(τουριστική κίνηση, απασχολήσεις κατοίκων, κ.ά).
- ✓ παρατηρήσεις, **κρίσεις** για τον τόπο αυτό.
- ✓ γενικές **εντυπώσεις, ευχές**

Πώς περιγράψω μια παραλία;

Αναφέρω:

- ⇒ **πού** βρίσκεται;
- ⇒ πώς τη βλέπουμε **από μακριά**;
- ⇒ πώς τη βλέπουμε **καθώς πλησιάζουμε**;
- ⇒ **τι υπάρχει** εκεί;
- ⇒ **τι βλέπουμε** από εκεί;
- ⇒ **ποια** η **σχέση** μας με αυτή την παραλία;
- ⇒ **πώς** είναι το **χειμώνα**, την **άνοιξη** και το **καλοκαίρι**.
- ⇒ **σκέψεις** και τα **συναισθήματά** μας.

Ας δούμε πώς μπορούμε να αναπτύξουμε το θέμα σε παραγράφους

α' παράγραφος

Η αγαπημένη μου παραλία

Μία τέτοια παραλία, έχω ξεχωρίσει και εγώ με την οικογένειά μου. Πρόκειται για μια γραφική ακρογιαλιά, απόμερη που δεν είναι γνωστή σε πολλούς και στην οποία δεν υπάρχει πρόσβαση με το αυτοκίνητο. Βρίσκεται σε ένα νησί του Ιονίου πελάγους και την ανακαλύψαμε πέρσι κατά τις καλοκαιρινές μας διακοπές. Πάντα στις καλοκαιρινές μας εξορμήσεις αναζητούμε να εντοπίσουμε κάτι το ξεχωριστό και, μόλις είδαμε αυτή την παραλία, συμφωνήσαμε όλοι μας ότι αποτελεί τον «κρυμμένο θησαυρό» του νησιού.

β' παράγραφος

Πώς φαίνεται η παραλία από ψηλά;

Η διαδρομή προς την παραλία

Πάνω από την παραλία υπάρχει ένας κεντρικός δρόμος, απ' όπου η ακρογιαλιά φαίνεται ελάχιστα. Διακρίνεται αχνά, καθώς βρίσκεται αρκετά πιο χαμηλά από το ύψος του δρόμου, μια υποψία γαλάζιου. Όποιος επιθυμεί, λοιπόν, να επισκεφθεί το σημείο, πρέπει να αφήσει το αυτοκίνητό του και να κατέβει το συνεχές κατηφορικό μονοπάτι. Δεξιά και αριστερά του μονοπατιού υπάρχουν πολλά δέντρα, που δίνουν μια ξεχωριστή πινελιά στο όλο τοπίο. Στο μεγαλύτερο τμήμα αυτής της κατάβασης υπάρχει δροσιά και έτσι, η όλη πορεία δεν είναι δυσάρεστη. Θυμάμαι ότι, όταν κατεβαίναμε για πρώτη φορά το μονοπάτι, ήμασταν γεμάτοι αγωνία για το θέαμα που θα αντικρίζαμε. Αναρωτιόμασταν τι κρυβόταν σε εκείνο το σημείο. Μάλιστα, καθώς προχωρούσαμε, επιταχύνουμε το βήμα μας, προκειμένου να φτάσουμε γρηγορότερα.

γ' παράγραφος

Η παραλία μόλις φτάνουμε.

Η άμμος

Ο κόσμος

Μετά από ένα δεκάλεπτο περίπου, το μονοπάτι τελειώνει και αρχίζει να ακούγεται ο ήχος των κυμάτων. Η θαλασσινή αύρα γίνεται αισθητή, καθώς αντικρίζει κανείς μια μικρή αγκαλιά ανάμεσα σε πολλά βράχια. Η έκταση της ακρογιαλιάς είναι μικρή, αλλά πολύ ιδιαίτερη. Κατά μήκος της υπάρχει μια ψηλή, χρυσή άμμος με λευκά πετραδάκια, που μοιάζουν με ψεύτικα. Στο νερό αντανakλάται το φως του ήλιου και δημιουργεί γαλαζοπράσινους σχηματισμούς. Το απέραντο γαλάζιο φαίνεται να απλώνεται πέρα, μακριά

από τα βράχια, με τέτοιο τρόπο, ώστε δίνεται η αίσθηση ότι η αγκαλιά αυτή αποτελεί μια τυχαία παρεμβολή. **Ο κόσμος, εκεί λιγοστός.** Οι περισσότεροι χαλαρώνουν διαβάζοντας ένα βιβλίο ή απολαμβάνοντας τον ορίζοντα που ξανοίγεται μπροστά τους.

δ' παράγραφος

Οι όψεις της παραλίας όλες τις εποχές του χρόνου.

Οι εντυπώσεις και τα συναισθήματά μου για αυτή.

Όταν δε φυσά, η θάλασσα αγγίζει απαλά τα βράχια, ενώ όταν φυσά τα κύματα «επιτίθενται» απειλητικά στους πέτρινους αυτούς «γίγαντες». Και στις δύο περιπτώσεις έχει μια μοναδική ομορφιά, που θα μπορούσε να αποτελέσει σκηνικό σε κάποια κινηματογραφική ταινία. Προσωπικά την έχω βιώσει μόνο κατά την περίοδο του καλοκαιριού, λαμπερή και «χρυσή», αλλά είμαι σίγουρος ότι και στις υπόλοιπες εποχές παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Το φθινόπωρο γίνεται «μελαγχολική», το χειμώνα παγωμένη, κάτασπρη από το χιόνι, ενώ την άνοιξη παίρνει τη χαρούμενη όψη της. Κάθε της πρόσωπο μαγεύει. Όσες φορές την έχω επισκεφθεί συνηθίζω να κάθομαι σε ένα από τα πιο ψηλά βράχια και να βουτάω από εκεί στα κρυστάλλινα νερά της. Νιώθω τότε, ότι έχω μεταφερθεί σε έναν άλλο, ονειρικό κόσμο.

Ας δούμε πώς μπορούμε να αποδώσουμε τον επίλογο.

Επίλογος

αισθήματα, εντυπώσεις από την παραλία

Γενικό συμπέρασμα και εντύπωση από την παραλία

Κρατώ την ανάμνηση αυτής της παραλίας κλειδωμένη στην ψυχή μου όλη τη διάρκεια του χρόνου και ανυπομονώ να φτάσει το καλοκαίρι, για να ξαναβρεθώ κοντά της. Είναι το καταφύγιό μου, ένα καλά κρυμμένο μυστικό που με ηρεμεί και με γαληνεύει.

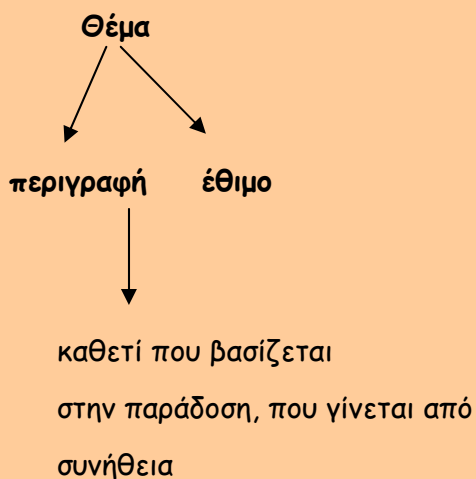
Αμέσως μετά ακολουθεί το **σχεδιάγραμμα** με τα βασικότερα μέρη του θέματος. Διαβάζοντάς το θα έχετε μια συνολική άποψη του θέματος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	→	Γενική εισαγωγή στις γραφικές παραλίες της Ελλάδας
ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ	→	Περιγραφή ενός θαλασσινού τοπίου: ▪ Πώς φαίνεται από μακριά; ▪ Πώς φαίνεται καθώς πλησιάζουμε σε αυτό; ▪ Τι αντικρίζουμε, όταν φτάνουμε εκεί; Εντυπώσεις και συναισθήματα από το τοπίο
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	→	Γενικά σχόλια για την παραλία και τις ευεργετικές επιδράσεις της θάλασσας στην ανθρώπινη ψυχή.

5ο θέμα

Περιγράψτε ένα έθιμο που έχετε παρακολουθήσει

Κατανοώ το θέμα της έκθεσης.

Έχω πάντα στο νου μου:

Η έκθεσή μου θα αποτελείται από τρία μέρη:

- ✓ τον **πρόλογο** (εισάγω στο θέμα)
- ✓ το **κύριο θέμα** (αναπτύσσω το θέμα)
- ✓ τον **επίλογο** (κλείνω το θέμα)

Οργανώνω τις σκέψεις μου πριν γράψω.

Πρόλογος → εισαγωγή για τα έθιμα και την αξία της τήρησής τους

Ας δούμε πώς θα μπορούσαμε να αποδώσουμε τον πρόλογο.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα έθιμα

Στις διάφορες περιοχές της χώρας μας τηρούνται κάποια **έθιμα** που εκφράζουν την τοπική λαϊκή παράδοση. Η **τήρησή** τους θεωρείται **ιερή** και η **συμμετοχή των κατοίκων** σε αυτά είναι σημαντική, δείχνοντας τη θέλησή τους να διατηρηθεί ζωντανή η παράδοσή τους.

Κύριο θέμα

→

Περιγράφω το έθιμο

Όταν **περιγράφω ένα γεγονός**, αναφέρω:

- ✓ ένα γενικό **χαρακτηρισμό** (συνηθισμένο, σπάνιο, ενδιαφέρον, κωμικό, κ.ά.)
- ✓ το **ιστορικό** του (αν πρόκειται για γεγονός που επαναλαμβάνεται τακτικά, την προέλευσή του)
- ✓ τον **τόπο** και το **χρόνο** (πού και πότε συνέβη)
- ✓ τις **προετοιμασίες**
- ✓ την **αιτία** (γιατί) και το **σκοπό**
- ✓ τις **φάσεις** του εθίμου (κατά χρονολογική σειρά, σκηνές, εικόνες, πρόσωπα, κ.ά.)
- ✓ τα προσωπικά **συναισθήματα** και εντυπώσεις
- ✓ την **απήχηση** στον **κόσμο** (κρίσεις σχόλια, κ.ά.).

Πώς περιγράφω το έθιμο;

Αναφέρω:

- ✓ **Πού και πότε** πραγματοποιήθηκε;
- ✓ **Ποιο** ήταν το **θέμα** του;
- ✓ **Ποιοι** έλαβαν μέρος;

- ✓ Πώς ξεκίνησε;
- ✓ Πώς συνεχίστηκε;
- ✓ Πώς ολοκληρώθηκε;
- ✓ Οι αντιδράσεις του κόσμου.
- ✓ Οι προσωπικές μου σκέψεις και συναισθήματα.

Ας δούμε πώς μπορούμε να αναπτύξουμε το θέμα σε παραγράφους.

α' παράγραφος

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ

πότε;

με ποιους;

πού;

Ο βλάχικος γάμος

Ιστορικά στοιχεία

Πριν δύο χρόνια, είχα επισκεφθεί με τους γονείς μου τον τόπο καταγωγής τους κατά την περίοδο των Αποκριών. Οι γονείς μου πάντα μου μιλούσαν για το βλάχικο γάμο, ένα από τα παλαιότερα έθιμα του τόπου τους. Ο βλάχικος γάμος αναβιώνει, χάρη στη δραστηριοποίηση της υπεύθυνης εκεί, για τα πολιτιστικά θέματα, αρχής την Καθαρά Δευτέρα. Πρόκειται για ένα παλιό και ζωντανό ελληνικό έθιμο, που διατηρήθηκε στις περιοχές της Μακεδονίας, της Ηπείρου, της Θεσσαλίας και της Ρούμελης. Αργότερα, μεταφέρθηκε στη Νότιο Ελλάδα, μετά την απελευθέρωση, γύρω στα 1830, από τους ίδιους τους Βλάχους, οι οποίοι εγκαταλείποντας την άγονη περιοχή τους κατέβηκαν νοτιότερα. Το έθιμο αυτό έχει διατηρηθεί εδώ και εκατόν είκοσι χρόνια, γεγονός που δείχνει τη θέληση των κατοίκων να διατηρήσουν και να γνωστοποιήσουν και στους νεότερους τα λαογραφικά, παραδοσιακά έθιμα, που χαρακτηρίζουν την ταυτότητά τους, την καταγωγή τους, τις ρίζες τους.

β' παράγραφος

Η περιγραφή των εκδηλώσεων για την αναπαράσταση του βλάχικου γάμου

Οι εορταστικές, λοιπόν, εκδηλώσεις ξεκινούν από την Τσικνοπέμπτη, όπου η πόλη διασκεδάζει με τις παρέες των Βλάχων, καταναλώνοντας πολύ κρασί και εδέσματα στα διάφορα κέντρα, που είναι τα γνωστά στέκια των καπεταναίων. Στην πόλη επικρατεί ένα γενικό κλίμα χαράς με τους περισσότερους να βρίσκονται έξω, προσθέτοντας ο καθένας τη θετική του ενέργεια στην όλη ατμόσφαιρα. Κάποιοι είναι ντυμένοι με την παραδοσιακή βλάχικη ενδυμα-

Τα αρραβωνιάσματα

σία, δίνοντας μια πρώτη γεύση για όσα δρώμενα θα επακολουθήσουν τις επόμενες μέρες. Το έθιμο της αναπαράστασης του βλάχικου γάμου πραγματοποιείται στο κέντρο της πόλης, προκειμένου να υπάρχει η δυνατότητα να το απολαύσουν όλοι. Αρχίζει την Κυριακή, οπότε τελούνται τα αρραβωνιάσματα. Τα άτομα που υποδύονται τους πρωταγωνιστικούς ρόλους - **γαμπρός, νύφη, πεθερικά** - είναι κάτοικοι της πόλης, επιλεγμένοι από τον πολιτιστικό σύλλογο. Από εκεί και ύστερα, συμμετέχουν όσοι πραγματικά το επιθυμούν, φορώντας παραδοσιακές στολές και το πιο ζεστό τους χαμόγελο.

γ' παράγραφος*Τα δώρα της νύφης και του γαμπρού*

Εκείνο που μου έκανε εντύπωση ήταν ότι υπήρχε η διάθεση να γίνουν όλα, όπως ακριβώς γίνονταν τότε. Οι αρραβώνες αποτελούσαν την πρώτη επισημοποίηση της δέσμευσης του ζευγαριού πριν την ευλογία της ένωσής τους από την εκκλησία. Η νύφη ήταν εκείνη που υποδεχόταν πρώτη το γαμπρό και τους γονείς του και, κατά τη συνήθεια, έβαζε στους ώμους τους μια πετσέτα, ως ένδειξη σεβασμού και καλωσορίσματος. Έπειτα, οι συγγενείς του γαμπρού έδιναν στη νύφη ως δώρα διάφορα κοσμήματα, ενώ ακολουθούσε πλούσιο δείπνο με πολλές ευχές και προσμονή για το γλέντι του γάμου. Έτσι ακριβώς έγινε και στην αναπαράσταση με τους υπεύθυνους του πολιτιστικού συλλόγου να προσφέρουν στον κόσμο φαγητό και γλυκίσματα.

δ' παράγραφος*Το κλίμα στην πόλη*

Την επόμενη ημέρα, την καθαρά Δευτέρα, από το πρωί στην πόλη ηχεί το άκουσμα παραδοσιακών τραγουδιών. Η ατμόσφαιρα είναι εξαιρετικά ζεστή και αποπνέει την αίσθηση της χαράς και του γλυκού ενθουσιασμού εκείνου που επικρατεί στους πραγματικούς γάμους. Ενώ, λοιπόν, σε άλλες περιοχές αυτή την ημέρα κυριαρχεί το πέταγμα του χαρταετού, εκεί δεν παραλείπεται φυσικά, αλλά η προ-

Το ξύρισμα του γαμπρού

Η προετοιμασία της νύφης

σοχή όλων είναι στραμμένη στα δρώμενα του βλάχικου γάμου, που θα τελούνταν από το απόγευμα και εξής. Το απόγευμα, λοιπόν, η κίνηση στο κέντρο αρχίζει να πυκνώνει. Εκεί, ο γαμπρός, ντυμένος με την παραδοσιακή γαμπριάτικη βλάχικη ενδυμασία κάθεται σε μια καρέκλα και οι συγγενείς και φίλοι του τον ξυρίζουν, σύμφωνα με το έθιμο. Την ίδια ώρα, η νύφη ετοιμάζεται στο σπίτι της, φορώντας ένα λευκό, βαρύ φόρεμα, με πολλά κοσμήματα, κυρίως τα πιο παλιά, που έλαβε ως δώρα, καθώς θεωρούνταν ότι αυτά έδιναν τύχη. Η νύφη φθάνει στο κέντρο πεζή συνοδευόμενη από τους γονείς, τους συγγενείς της και εκείνους, που έπαιζαν με κάποια μουσικά όργανα τα νυφιάτικα τραγούδια. Κυρίαρχο μουσικό όργανο το κλαρίνο. Τα μάτια όλων στραμμένα στη νύφη.

ε' παράγραφος

Το μυστήριο του γάμου

Η νύφη, λοιπόν, κατευθύνεται στην εκκλησία, όπου την περιμένει ο γαμπρός με την οικογένειά του. Η νύφη, σύμφωνα πάντα με το έθιμο, φιλά το χέρι του πεθερού και της πεθεράς της, έπειτα το γαμπρό και στη συνέχεια εισέρχονται όλοι μαζί στην εκκλησία. Καθώς πρόκειται για αναπαράσταση, το μυστήριο δεν τελέστηκε, αλλά ο ιερέας φρόντισε να εκφωνήσει ένα λόγο, στον οποίο τόνιζε τη σημασία της τέλεσης αυτού του εθίμου, για τη διατήρηση της τοπικής παράδοσης.

στ' παράγραφος

Το παραδοσιακό γαμήλιο γλέντι

Κατόπιν, ακολούθησε το παραδοσιακό βλάχικο γλέντι με παραδοσιακούς χορούς και τραγούδια. Η νύφη είναι εκείνη που ξεκινά τον πρώτο χορό και κάθε τόσο οι συγγενείς τη σταματούν, για να της φορέσουν στο λαιμό δώρα ή λίρες. Ύστερα, χορεύει ο γαμπρός και ο χορός συνεχίζεται με τους συγγενείς και των δύο πλευρών να ξεκινούν κάθε φορά το χορό. Στον τεράστιο κύκλο που είχε σχηματιστεί, συμμετείχαμε και εμείς, που παρακολουθούσαμε έως τότε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Τραπεζάκια είχαν τοποθετηθεί γύρω από τον κύκλο και

όλοι διασκέδαζαν, ανταλλάσσοντας, χαριτολογώντας, ευχές για την ευτυχία του ζευγαριού. Οι γονείς μου μού έμαθαν να χορεύω τους παραδοσιακούς βλάχικους χορούς, ήταν κάτι που το ήθελαν, αλλά δεν τους είχε δοθεί η κατάλληλη ευκαιρία.

Τι μου έκανε εντύπωση;

Η έντονη συμμετοχή του κόσμου.

ζ' παράγραφος

Στην όλη αναπαράσταση μου έκαναν εντύπωση δύο στοιχεία: πρώτα, η **θέληση των πρωταγωνιστών να αποδώσουν το ρόλο τους όσο το δυνατόν καλύτερα**, κάτι που φαινόταν στην έκφραση του προσώπου τους και στις κινήσεις τους και έπειτα, η **έντονη συμμετοχή των γηραιότερων**. Οι άνθρωποι αυτοί, πολλοί από τους οποίους με δυσκολία περπατούσαν, λόγω του προχωρημένου της ηλικίας τους, παρακολούθησαν όλα τα δρώμενα με ευχάριστη διάθεση και μάλιστα, **χόρευαν τους παραδοσιακούς χορούς με περηφάνια**. Σίγουρα, η όλη ατμόσφαιρα τους θύμιζε τους δικούς τους γάμους, στα παλαιότερα χρόνια, γι' αυτό και συμμετείχαν με συγκίνηση και νοσταλγία. **Αλλά και το νέο αίμα παρακολουθούσε και συμμετείχε ζωντανά, έντονα**. Οι νέοι είναι άλλωστε, εκείνοι που έχουν τη δυνατότητα, εφόσον το θελήσουν, να συνεχίσουν το έθιμο αυτό.

Επίλογος

**Σκέψεις για τη σημασία διατήρησης της παράδοσης
χάρη στη διατήρηση των εθίμων.**

Ας δούμε πώς θα μπορούσαμε να αποτυπώσουμε το έθιμο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

*Συμπεράσματα -
Σκέψεις για τη
διατήρηση των εθί-
μων*

Η όλη πολιτιστική εκδήλωση έχει μείνει χαραγμένη στη μνήμη μου και μου έδωσε το ερέθισμα να συνειδητοποιήσω πόσο σημαντική είναι η διατήρηση της παράδοσης ενός τόπου. Τα κοινά ήθη και έθιμα ενώνουν τον κόσμο με το παρελθόν τους, τονώνουν το αίσθημα της κοινής τους καταγωγής και τους κάνουν να αξιολογούν τα πράγματα γύρω τους με έναν διαφορετικό, ουσιαστικό τρόπο. Είναι καλό, λοιπόν, να εκπορεύονται τέτοιες πρωτοβουλίες από τους κατά τόπους πολιτιστικούς οργανισμούς, που μπορούν να συνεισφέρουν στη διατήρηση της παράδοσης.

Αμέσως μετά ακολουθεί το **σχεδιάγραμμα** με τα βασικότερα μέρη του θέματος. Διαβάζοντάς το θα έχετε μια συνολική άποψη του θέματος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

→ Γενική εισαγωγή στην έννοια των εθίμων και την αξία των εθίμων.

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ

→ Περιγράφω το έθιμο που παρακολούθησα:

- Πότε/Με ποιους;
- Το θέμα του εθίμου
- Έθιμο
- Πώς ξεκίνησε;
- Πώς συνεχίστηκε;
- Πώς ολοκληρώθηκε;

→ Οι αντιδράσεις και η συμμετοχή του κόσμου

→ Οι εντυπώσεις και τα συναισθήματά μου

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

→ Γενικό συμπέρασμα για την όλη μου εμπειρία και την αξία της τήρησης των εθίμων

Ε. Κριτήριο αξιολόγησης

Παιδιά, σ' αυτό το σημείο σας δίνουμε ένα κριτήριο αξιολόγησης για συμπληρωματική εξάσκηση πάνω σε λεξιλογικές ασκήσεις και σε ανάπτυξη θεμάτων έκθεσης. Καλό θα είναι, βέβαια, να προσπαθήσετε να απαντήσετε μόνοι σας στις ερωτήσεις και στις ασκήσεις που ακολουθούν και να αναπτύξετε το θέμα της έκθεσης. Στη συνέχεια, μπορείτε να ελέγξετε τις απαντήσεις σας με βάση τις απαντήσεις που δίνονται στο τεύχος.

Καλή επιτυχία!!!

Τουρίστας ή ταξιδιώτης;

Προτού ξεκινήσει κανείς το ταξίδι του για κάποιο προορισμό, μπορεί να επιλέξει αν του ταιριάζει να ταξιδέψει **ως τουρίστας ή ως ταξιδιώτης**. Μερικοί ίσως πουν ότι η όλη διαφορά είναι απλώς ένα παιχνίδι με τις λέξεις και τίποτε περισσότερο. Κι όμως...

Από τη μια υπάρχει ο τουρίστας, αυτός, δηλαδή που, σύμφωνα με την ετυμολογία της λέξης, «γυρίζει» και επισκέπτεται διάφορα μέρη με σκοπό τις διακοπές, **και από την άλλη ο ταξιδιώτης** ο οποίος επιλέγει συνειδητά, από αγάπη για τα ίδια τα ταξίδια, την περιήγησή του σε νέους τόπους.

Ο **τουρίστας** είναι ο **γραφικός τύπος** με το κοντό σορτσάκι και τη φωτογραφική μηχανή κρεμασμένη στο λαιμό, που κυνηγάει πακέτα διακοπών σε ξενοδοχεία πολλών αστέρων. Αυτός που **αγχώνεται** αν εξαιτίας μιας πτήσης αλλάξει το πρόγραμμά του και δεν πρόκειται να φύγει ταξίδι, αν προηγουμένως δεν έχει πάρει μαζί του όλες τις πιστωτικές κάρτες του, προκειμένου να επιδοθεί στο **αγαπημένο του καταναλωτικό σπορ**, αυτό των **αγορών**. Το ταξίδι γι' αυτόν είναι σαν το ταχυφαγείο – όλα πρέπει να γίνονται γρήγορα – για να μπορεί μετά να πει ότι πήγε σε περισσότερα μέρη και ότι τα πρόλαβε όλα σε μικρό χρονικό διάστημα. Αυτή η **νοοτροπία του γρήγορου** όμως καταστρέφει τη μαγεία του ταξιδιού. Ο τουρίστας μένει προσκολλημένος σε ό,τι του σερβίρουν τα πρακτορεία και οι τουριστικοί οδηγοί. Έτσι και ο ίδιος πέφτει στην παγίδα να χρησιμοποιεί το **ταξίδι ως μέσο επίδειξης** στο **κοινωνικό του περιβάλλον** είτε ως **διέξοδο** από τα **προβλήματά** του, με αποτέλεσμα, όταν επιστρέφει στον τόπο του, να του φαίνεται σαν να μην έχει πάει πουθενά.

Αντιθέτως ο ταξιδιώτης είναι ο τύπος που αφήνει πίσω το σπίτι του και ξεκινάει το ταξίδι του με **μόνο σκοπό να χαθεί σε μονοπάτια κρυμμένα**, σε σοκάκια που οδηγούν σε αδιέξοδο, για να καταλήξει στο τέλος σε γνώριμους δρόμους με «άλλα μάτια». Η επιθυμία του είναι να **γνωρίσει το άγνωστο**, γι' αυτόν τον λόγο δεν φοβάται το τυχαίο και το απρόβλεπτο στις διαδρομές του και πάντα επιλέγει τους δρόμους τους λιγότερο ταξιδεμένους. Γι' αυτόν σημασία έχει «**το ταξίδι για το ταξίδι**», με στόχο να **ζήσει περιπέτειες**, να **περιπλανηθεί** όπως οι Τσιγγάνοι και να ξεχάσει

την καταγωγή και την ταυτότητά του. Σε αυτό το πλαίσιο ο ταξιδιώτης οφείλει να είναι και λίγο «αμαρτωλός», δηλαδή, **να μπορεί να λέει περισσότερα «ναι» και λιγότερα «όχι»**. Κατά αυτόν τον τρόπο, όλες οι **εικόνες** και οι **εμπειρίες** από τα μέρη που επισκέπτεται τον σηματοδίνουν και γίνονται **κομμάτια της ζωής του**. Αλλά και πέρα από τα ταξίδια, ο γνήσιος ταξιδιώτης, και στην ίδια του την πόλη να βρίσκεται, θα εξακολουθεί να ταξιδεύει με όλα τα μέσα, **διακινδυνεύοντας την ασφάλεια της συνήθειας με την ομορφιά του απροσδόκητου**.

Γι' αυτό πριν από ένα ταξίδι το θέμα δεν είναι το πόσο μακριά θα πάει κανείς ή το πόσα χιλιόμετρα θα κάνει, αλλά **χρειάζεται να είναι δεκτικός σε νέα ερεθίσματα και έτοιμος να βιώσει νέες εμπειρίες**. Το πρόβλημα δεν είναι ότι ο **τουρίστας** ταξιδεύει για να περάσει καλά, να ξεκουραστεί και να μη σκέφτεται πολύ, αλλά το γεγονός ότι **η εμπειρία του ταξιδιού του είναι χωρίς ουσία**, σε αντίθεση με τον **ταξιδιώτη** που αποφασίζει να **ταξιδέψει με σκοπό να γνωρίσει καλύτερα τον κόσμο** και κατ' επέκταση τον ίδιο του τον εαυτό...

*Άρθρο της Μαρίας-Αγγελικής Παπαδοπούλου, ΒΗΜΑΖΙΝΟ,
Βήμα της Κυριακής, 23 Νοεμβρίου 2003, τ.163, σελ.154-155.*

*(με μικρές αλλαγές)
(<http://komvos.edu.gr>)*

A) Ερωτήσεις κατανόησης του κειμένου

1. Να αποδώσετε την περίληψη του κειμένου.
2. Σύμφωνα με το κείμενο, ποια είναι τα χαρακτηριστικά του τουρίστα και ποια του ταξιδιώτη;
3. Πώς προτιμάτε να ταξιδεύετε; Ως τουρίστας ή ως ταξιδιώτης;

B) Γλωσσικές ασκήσεις.

1) Να συμπληρώσετε τα παρακάτω κενά επιλέγοντας το σωστό τύπο των παρενθέσεων.

..... (Η Μαρία / τη Μαρία) πήγε εκδρομή με το σχολείο της την περασμένη εβδομάδα. (Οι συμμαθητές / Των συμμαθητών) της ήταν ενθουσιασμένοι και δε σταματούσαν να γελούν σε όλη τη διάρκεια της διαδρομής. (Οι δάσκαλοι / Τους δασκάλους) προσπαθούσαν να επιβάλουν την τάξη, αλλά δεν μπορούσαν να το καταφέρουν. (Ο προορισμός / Τον προορισμό) τους ήταν ένα πυκνό δάσος λίγο έξω από την πόλη. (Η εκδρομή / Τις εκδρομές) είχε οργανωθεί στα πλαίσια του μαθήματος της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Μόλις έφθασαν,

(τα παιδιά / των παιδιών) έμειναν άφωνοι μπροστά στην τόσο πυκνή βλάστηση. Υπήρχαν (βελανιδιές / βελανιδιών), (οξιές / οξιά), (λουλούδια / λουλούδι), (θάμνοι / θάμνους), ενώ πετούσαν περίεργα (πουλιά / πουλί).(Οι εντυπώσεις / τις εντυπώσεις) τους από αυτή την εκδρομή ήταν μοναδικές.

2) Κάντε τις παρακάτω αντιστοιχίσεις ώστε να συνδεθούν τα ρήματα και τα υποκείμενά τους.

ο ήλιος	διαβάζουν
ο μαθητές	κουράζομαι
εγώ	να φύγεις
πρέπει	γελούν
ο Νίκος και ο Μάριος	λάμπει

3) Κάντε τις παρακάτω αντιστοιχίσεις, ώστε να προκύψουν οι σωστές σύνθετες με αχώριστα μόρια, λέξεις.

αμφι	τομώ
διχο	έρχομαι
εις	βάλλω
περι	θέτω
συν	θέατρο

Γ) Παραγωγή λόγου

Πώς φαντάζεστε ότι θα γίνονται τα ταξίδια στο μέλλον; Γράψτε μια έκθεση με θέμα: «Περιγράψω ένα φανταστικό ταξίδι».

Οι απαντήσεις του κριτηρίου αξιολόγησης δίνονται στη σελίδα 65 αυτού του τεύχους.

Στ. Απαντήσεις

α. Λεξιλογικών ασκήσεων

1)

ταξίδι = μετάβαση, αποδημία

τόπος = χώρα

έθιμο = συνήθεια

τηρώ = ακολουθώ

επιβάτης = ταξιδιώτης

2)

άφιξη, αναχώρηση

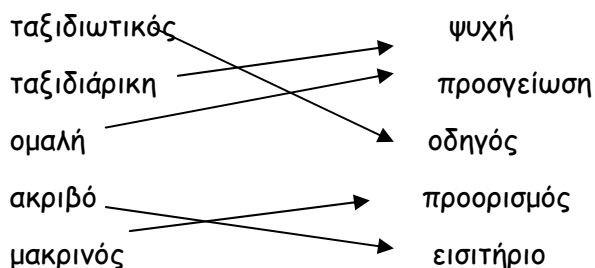
αποβίβαση, επιβίβαση

είσοδος, έξοδος

προσγείωση, απογείωση

ξηρά, θάλασσα

3)

4)

1. Πλήρωσε το **αντίτιμο** του εισιτηρίου και **επιβιβάστηκε**.
2. Πρόλαβε το τρένο, λίγο πριν την **αναχώρησή** του.
3. Η **αφετηρία** του λεωφορείου βρίσκεται λίγα χιλιόμετρα πιο κάτω.
4. Οι επιβάτες του αεροπλάνου ήταν **προσδεμένοι** σε όλη τη διάρκεια της **πτήσης**.
5. Τους έδειξε τις **εξόδους** κινδύνου του αεροπλάνου.

5)

- α) αυτός που ταξιδεύει με σκοπό να γνωρίσει, να δει και να θαυμάσει όσα ενδιαφέροντα υπάρχουν σε έναν τόπο, περιηγητής
- β) ο επαγγελματίας που οδηγεί τους τουρίστες και τους ενημερώνει, ξεναγός
- γ) ο μεγάλος θαυμασμός, η αγάπη προς καθετί το ξένο αλλά και η άκριτη μίμησή του; ξενομανία

6)

αερολιμένας
 συρμός
 καράβι
 οδηγός ταξί

7).

1. Μετά από μια κατατοπιστική **ξενάγηση** στα αξιοθέατα της περιοχής, επιστρέψαμε στο ξενοδοχείο
 ξενάγηση
 ενημέρωση
2. Κατέγραψε την εντύπωσή του από το **οδοιπορικό** του στους Άγιους Τόπους.
 ταξίδι
 οδοιπορικό
3. **Περιπλανηθήκαμε** στο χώρο χωρίς να κοιτάζουμε κάτι
 Περιπλανηθήκαμε
 Περιηγηθήκαμε
4. Χρειάζεται να έχεις **διαβατήριο**, για να ταξιδέψεις στο εξωτερικό.
 εισιτήριο
 διαβατήριο
5. Πήγαμε σε ένα σημείο, όπου δεν υπήρχε **πρόσβαση** με το αυτοκίνητο
 διάβαση
 πρόσβαση

8)

ταξίδι, ξεναγός, ταξιδιωτικός, πολυταξιδεμένος, μεταφορά, προορισμός, καλοτάξι-δος.
 Οι λέξεις που δεν ανήκουν στην ίδια οικογένεια λέξεων: ξεναγός, μεταφορά, προορι-σμός.

Απαντήσεις ακροστιχίδας

ΤΟΠΟΣ

ΑΕΡΟΣΚΑΦΟΣ

ΞΕΝΑΓΟΣ

ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ/ΙΔΙΩΜΑ/ΙΩΔΙΟ

ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟ

ΕΠΙΒΑΤΗΣ

ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΙΟ/ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ

ΩΡΑ

β. Απαντήσεις κριτηρίου αξιολόγησης**A)****1)**

Το κείμενο αυτό αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν τα ταξίδια οι άνθρωποι. Τους διαχωρίζει σε δύο κατηγορίες: στους ταξιδιώτες και τους τουρίστες. Οι πρώτοι επισκέπτονται κάποιο τόπο από πραγματικό ενδιαφέρον και έχουν ως στόχο να τον γνωρίσουν ουσιαστικά, αποκομίζοντας γνώσεις και εμπειρίες. Οι τουρίστες ταξιδεύουν με γνώμονα τη διασκέδασή τους. πηγαίνουν κάπου, μόνο και μόνο για να διασκεδάσουν και να κάνουν πολλές αγορές. Οι ταξιδιώτες κουβαλούν μια βαθιά φιλοσοφία, ενώ οι τουρίστες είναι κενοί και επιφανειακοί.

2)

Σύμφωνα με το κείμενο, ο τουρίστας ταξιδεύει με ένα συγκεκριμένο προγραμματισμένο τρόπο, εκείνον που του υποδεικνύουν τα διάφορα ταξιδιωτικά γραφεία. Δεν παρεκκλίνει από το πρόγραμμά του και δεν αφήνει να βιώσει το ταξίδι του με έναν ουσιαστικό τρόπο. Δε γοητεύεται από αυτό. Επιδίδεται στην αγαπημένη του συνήθεια που δεν είναι άλλη από τη αγορά υλικών αγαθών. Ο τουρίστας χρησιμοποιεί το ταξίδι του ως μέσο προβολής στο κοινωνικό του περιβάλλον ή ως τρόπο αποφυγής των προβλημάτων του.

Αντίθετα, ο ταξιδιώτης πραγματοποιεί ταξίδια, προκειμένου να γνωρίσει άλλους τόπους, πολιτισμούς, ανθρώπους. Χαρακτηρίζεται από τη διάθεσή του να γνωρίσει όσο το δυνατόν γίνεται περισσότερα πράγματα. Στόχος του είναι να εμπλουτίσει τις

γνώσεις και τις εμπειρίες του και γι' αυτό, είναι διατεθειμένος ακόμη και την ασφάλειά του. Επιζητά το διαφορετικό, το απροσδόκητο, επιλέγοντας προορισμούς που πραγματικά επιθυμεί να γνωρίσει.

3)

Προσωπικά προτιμώ να ταξιδεύω ως ταξιδευτής. Θα ήθελα να ξεκινώ από τον τόπο διαμονής μου με στόχο να επισκέπτομαι τόπους που δε γνωρίζω, χωρίς ιδιαίτερο προγραμματισμό. Έχοντας μαζί μου λίγα υλικά αγαθά θα ήθελα να βιώνω ουσιαστικά κάθε μου προορισμό, να τον αντιλαμβάνομαι με τη λογική και να τον κλείνω στην ψυχή μου. Με ανοιχτό πνεύμα θα προσέγγιζα τους ανθρώπους και θα τους ζητούσα πληροφορίες για τον τόπο τους. Έτσι, θα διεύρυνα τον πνευματικό μου ορίζοντα και θα δημιουργούσα αναμνήσεις, που θα με συντρέφευαν για το υπόλοιπο της ζωής μου.

B)

1)

Η Μαρία πήγε εκδρομή με το σχολείο της την περασμένη εβδομάδα. Οι συμμαθητές της ήταν ενθουσιασμένοι και δε σταματούσαν να γελούν σε όλη τη διάρκεια της διαδρομής. Οι δάσκαλοι προσπαθούσαν να επιβάλουν την τάξη, αλλά δεν μπορούσαν να το καταφέρουν. Ο προορισμός τους ήταν ένα πυκνό δάσος λίγο έξω από την πόλη. Η εκδρομή είχε οργανωθεί στα πλαίσια του μαθήματος της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Μόλις έφθασαν, τα παιδιά έμειναν άφωνοι μπροστά στην τόσο πυκνή βλάστηση. Υπήρχαν βελανιδιές, οξιές, λουλούδια, θάμνοι, ενώ πετούσαν περίεργα πουλιά. Οι εντυπώσεις του από αυτή την εκδρομή ήταν μοναδικές.

2)

ο ήλιος	→	διαβάζουν
ο μαθητές	→	κουράζομαι
εγώ	→	να φύγεις
πρέπει	→	γελούν
ο Νίκος και ο Μάριος	→	λάμπει

3)

αμφι	→	τομώ
διχο	→	έρχομαι
εις	→	βάλλω
περι	→	θέτω
συν	→	θέατρο

Γ) Έκθεση

«Περιγράψω ένα φανταστικό ταξίδι».

Μελλοντικά, η τεχνολογία και η επιστήμη θα έχουν προοδεύσει τόσο πολύ σε όλους τους τομείς, που οι άνθρωποι θα λειτουργούν στη ζωή τους με άνεση και ευκολία. Η καθημερινή πραγματικότητα αναφορικά με την υγεία, την παιδεία, την οικονομία θα έχει βελτιωθεί με τη χρήση σύγχρονων μέσων και μεθόδων. Η μετακίνηση των ανθρώπων θα είναι το τομέας εκείνος, όπου θα έχει σημειωθεί σημαντική, σχεδόν θεαματική αλλαγή.

Ο άνθρωπος, όσο θα μαθαίνει και θα κατακτά ολοένα και περισσότερα πράγματα, τόσο θα θέλει να γνωρίσει ακόμα περισσότερα, ταξιδεύοντας σε μακρινές χώρες, ακόμα και σε μακρινούς πλανήτες. Τα ταξίδια σε ξένες χώρες θα γίνονται ταχύτατα με υπερσύγχρονα μέσα μεταφοράς, που θα λειτουργούν ηλεκτρονικά με απόλυτη ακρίβεια και ασφάλεια. Το διάστημα θα είναι ο προορισμός εκείνος, που θα τραβά την προσοχή όλων και που το όνειρό τους να το γνωρίσουν θα είναι εφικτό.

Ας υποθέσουμε ότι βρισκόμαστε στο 2060. Τα διαστημικά λεωφορεία θα βρίσκονται στην αφετηρία για την καθιερωμένη τους συντήρηση, προκειμένου να πραγματοποιήσουν τα ημερήσια δρομολόγιά τους σε διάφορους πλανήτες. Το πλήρωμα θα προετοιμάζεται φορώντας τις κατάλληλες στολές, ενώ θα προσέχει να επιβιβαστεί με το σωστό τρόπο το επιβατικό κοινό. Οι επιβάτες θα είναι κάθε ηλικίας, καθώς θα έχουν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα προστασίας για την ασφάλεια των μικρών ηλικιακά, φίλων του διαστήματος. Η επιβίβαση θα γίνεται με προσοχή. Οι επιβαίνοντες στο διαστημικό λεωφορείο θα φορούν ειδικές στολές, ενώ θα προσδένονται με ειδικές ζώνες κατά την απογείωση. Τα μέλη του πληρώματος θα καλωσορίζουν θερμά τους επιβάτες και θα τους δίνουν οδηγίες, προκειμένου να απολαύσουν τη διαστημική τους εμπειρία. Θα τους ανακοινώνουν το πρόγραμμα, τη διάρκεια και τον προορισμό του δρομολογίου. Οι επιβάτες θα έχουν τη δυνατότητα να καταγράψουν σκέψεις, ιδέες, συναισθήματα, αξιολογικές κρίσεις για το ταξίδι τους σε ένα ηλεκτρονικό τετράδιο, που θα τους έχει δοθεί κατά την επιβίβασή τους.

Η απογείωση θα γίνεται με εξαιρετικά αναπτυγμένη ταχύτητα, ενώ στη συνέχεια θα διατηρείται σε συγκεκριμένα, επιτρεπτά επίπεδα. Οι γαλαξίες και οι αστερισμοί που έως τότε δεν ήταν εύκολα ορατοί ακόμα και από εξειδικευμένα όργανα έρευνας, τώρα οι άνθρωποι θα έχουν τη δυνατότητα να τους δουν, να τους αντιληφθούν, νιώθοντας τη μαγεία της διαδρομής τους γύρω τους. Ακόμη, θα είναι εφικτή η βιντεοσκόπηση του όλου δρομολογίου, προκειμένου να το έχουν για πάντα ζωντανό στη μνήμη τους ή ακόμη και να το συγκρίνουν με άλλα δρομολόγια, που θα βιώσουν. Το διαστημικό λεωφορείο θα είναι πλήρως εξοπλισμένο για κάθε ενδεχόμενο, ενώ θα υπάρχουν ειδικές οθόνες, που θα προβάλλουν μεγεθυμένα τα σημεία εκείνα των

πλανητών, που θα είναι δυσδιάκριτα. Περνώντας τον Ποσειδώνα, την Αφροδίτη, τον Κρόνο, το λεωφορείο θα μπορεί να φθάσει και ως τον Πλούτωνα, τον πιο μακρινό και αδιάφορο, επιστημονικά, πλανήτη σήμερα.

Το ταξίδι αυτό ουσιαστικά θα αποτελεί ένα μάθημα φυσικής και αστρολογίας μαζί. Μπορεί να φαντάζει εξωπραγματικό για τα σημερινά δεδομένα, στο μέλλον όμως, θα είναι στοιχείο της καθημερινότητας. Έτσι, ο άνθρωπος θα καταφέρει να γνωρίσει τον άγνωστο και μυστηριώδη κόσμο του διαστήματος. Θα έχει, δηλαδή, ολοκληρωμένη άποψη τόσο για τον πλανήτη Γη, όσο και για τη ζωή που θα μπορούσε να αναπτυχθεί σε άλλους πλανήτες. Οπότε, στο απώτατο μέλλον δε θα είναι απίθανη η ύπαρξη ανθρώπινης ζωής σε πλανήτες, που θα πληρούν τις προϋποθέσεις για κάτι τέτοιο.